

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 189. szám
1940. augusztus 23., péntek

Felülszerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Péntek reggel indul Budapestről Turnu-Severinbe az Orient-expresszen Hóry András meghatalmazott miniszter

Ujszászy István ezredes és a magyar tárgyalóbizottság vezetője az esti órákban érkezik Turnu-Severinbe

Két napig tartott a magyar válaszigyék elkészítése

Budapestről jelentik: Hóry András, titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter Ujszászy István ezredes, katonai szakértő társaságában csütörtökön ismét megjelent a magyar külügyminiszteriumban, ahol Csáky István gróf magyar külügyminiszter kihallgatáson fogadta. Közben a magyar külügyminiszteriumban kidolgozták a román kormány legyzékére adandó válaszigyékét, amely teljes részletességgel pontpontonra válaszol a román javaslat-igyzékre. A igyzék kidolgozása két napot vett igénybe és a választ Hóry

András, a magyar tárgyalóbizottság elnöke személyesen viszi Turnu-Severinbe. Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter és Ujszászy István ezredes, katonai szakértő péntek reggel az orient-expresszel utaznak Turnu-Severinbe, ahová az esti órákban érkeznek. A román és magyar tárgyalóbizottságok ülésére minden valószínűség szerint szombaton kerül sor, amikor is Hóry András átnyújtja a magyar kormány válaszigyékét a román ellenjavaslatokra.

Péntek reggelre várják Pop Valer dr. megérkezését

Turnu Severinből jelenti az Aradi Közlöny tudósítója telefonon: A magyar küldöttség tagjai csütörtök délután hosszabb sétára indultak a városban, melynek során megtekintették a Casino épületét és a város több nevezetességét. Sétájukra a magyar delegátusokat elkísérték a román delegáció tagjai is, akikkel hosszas beszélgetést folytattak. Közben megpihentek egyik kávéház terraszán, ahol több mint egy órát időztek.

A késő délutáni órákban a Zsófia hajón megjelent Ivanovici ezredes, valamint Valimarescu, a bizottság egyik szakértő tagja, akiket a magyar hajón kitüntető udvariassággal üdvözöltek.

Csütörtökön Hóry András meghatalmazott miniszter érkezésére vonatkozóan Budapestről a Zsófia hajó utasai azt az értesítést kapták, hogy előreláthatólag

pénteken az éjszakai órákban érkezik a magyar küldöttség vezetője vissza Turnu-Severinbe.

Pop Valer dr., meghatalmazott miniszter Hóry meghatalmazott miniszter társaságában pénteken reggel a menetrendszerinti gyorsvonattal 6 óra 40 perckor érkezik a turnu-severini pályaudvarra. Mint most köztudomásúvá vált, Dragalina tábornok, a román küldöttség katonai szakértője szintén Bucurestibe utazott, ahol Pop Valer dr.-ral együtt a kormánnyal folytatott megbeszéléseket Dragalina tábornok ugyancsak péntek reggel érkezik vissza Turnu-Severinbe. Ami a tárgyalásokra vonatkozik, beavatott körökben úgy tudják, hogy az szombaton reggel veszi ismét kezdetét. A Turnu-Severinben időző bizottsági tagok körében általában még mindig reménykednek abban, hogy sikerül a bizottsági vezetők visszaérése után valamilyen alapot találni a tárgyalások folytatására.

A két ország álláspontja

Turnu-Severinből jelentik: A turnu-severini izgalmasabb órák elmúltával sikerült közelebbi érintkezést találnunk a román és a magyar bizottságok tényezőivel. Ennek nyomán módunkban áll felvázolni a két álláspont markánsabb körvonalait.

Itt az újságíró és a román szóvivő között eszmecsere kezdődött afelől, hogy alapjában véve a német felfogás sem lehet közömbös egyik fél számára sem. Hitler békét kíván a Balkánon és a nemzeti államok kialakulását veszi legszívesebben. Semmiképpen sem volna innyére ellentétek kirobbanása.

Most már az sem kétséges — alakul ki a helyzet a beszélgetés során — hogy az elvi ellentét abban kulminál: román felfogás szerint előbb lakosságcsere, aztán területi kérdések, viszont magyar felfogás szerint előbb a területi kérdés megoldása, aztán lakosságcsere.

A román álláspont ezt szösz szerint olyképpen szegezi le, hogy a lakosságcsere lebonyolítása után lehetne beszélni határmenti területi kiigazításokról. (Rectificarile teritoriale de pe langa frontiera.)

Az a tény, hogy Hóry András rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, mint a magyar tárgyaló bizottság vezetője a további

tárgyalások folytatása előtt javasolta a két kormány újabb utasításai kikérését, arra enged következtetni, a román szóvivő felfogása szerint, hogy a román álláspontot, sikerült megvédeni.

— Mégis lesz megegyezés — hangzik az illetékes román felfogás — mert meg kell egyeznünk!

Szervesen kapcsolódik most már mindebbe a magyar felfogásnak az az előtünk ismeretessé vált beállítása, amely szerint az a tény, hogy dr. Pop Valer meghatalmazott miniszter, román fődelegátus újabb, bővebb keretű felhatalmazások kikérésének szükség-

Craiovában politikai térről áttértek a technikai részre

Craiova. A román-bolgár tárgyalások tegnap délután is szakadatlanul folytatódtak a Bibescu-parkban lévő Palace-szállodában. A tárgyalások menete kissé meglassult, aminek az az oka, hogy

a megbeszélések a politikai térről áttértek a technikai részre.

Színes térképek kerültek elő, hogy megvitassák a geofizikai, stratégiai részleteket.

A tárgyalóbizottságok tagjai összehasonlítják az etnográfiai, földrajzi és történelmi adatokat, hogy aztán rátérjenek a lakosságcsere megvitatására.

Craiovából jelentik: A román-bolgár tárgyalások, amelyek a hét erején kezdődtek, beavatottak véleménye

ges voltát belátta, jele annak, hogy román részről elismerik, miszerint a magyar állásponttal szemben nem lehet tökéletesen intranszignens álláspontra helyezkedni.

Történelmi órák

Hétfőn valóban történelmi órák feszültsége remegett a tárgyalások körül. Ezt a nemzetközi sajtó munkássága tükrözte a leghevesebben vissza Hétfőn Berlint, Rómát, Bernt, Belgrádot, Budapestet s Szófiát több, mint huszszor hívták a Kulturpalota előcsarnokában felállított távbeszélő fülkékből. Valóságos bábeli hangzavar uralkodott a kabinok körül. Német, olasz, angol szófoszlányok röpködtek a levegőben. A külföldi beszélgetések közben a belföldi lapok kiküldött munkatársai is igyekeztek kapcsolást szerezni...

Az előcsarnokban, mely a sajtó „főhadiszállása” volt, hétfőn páratlanul mozgalmas élet uralkodott. Mínt hogy a tárgyalóbizottságok tagjai a lényegét illetően a legszigorubb titoktartást őrzik, az újságírók a külsőségekből és a kiszivárgott hírek alapján próbáltak képet alkotni maguknak az eseményekről.

Egy figyelmes követségi titkár

A hivatalos közleményeket Barbu követségi titkár szokta felolvasni, német, francia és román nyelven, rendszerint a palota ajtaja előtt. Ilvenkor mindig körülvette az újságíróhad a kolozsvári egyetemi tanár fiát és figyelemmel hallgatta és jegyezte a közlemény szavait. Barbu követségi titkár a diplomácia legcsiszoltabb modoru készségével néha ötször, sőt hatszor is elismételte az egyes mondatokat, hogy az újságírók a fontos közlemények minden egyes szavát pontosan feljegyezhessek. Alig kapták meg az újságírók az anyagot, máris rohantak a telefonfülkébe, hogy egymással versenyezve adják le lapjaiknak az anyagot.

Német nyelven folytak a tárgyalások

Erdemes megemlíteni, hogy a diplomáciai tárgyalások, a formáságokon kívül, amelyek francia nyelven hangzóttak el, németül folytak, a két bizottság tagjai azonban, tekintettel arra, hogy a román bizottságnak több erdélyi tagja van, egymás között gyakran magyarul is beszélgettek.

Amint az órák teltek, egyre bizakodóbbá változott a hangulat. Azon a feltevésen, hogy hétfőn este esetleg megszakadnak a tárgyalások, felülkerekedett az a meggyőződés, hogy a formai megbeszélések után hétfőn már a tényleges tárgyalások folytak.

nyelven szerint esetleg még 2-3 hétig is eltarthatnak, amíg a részleteket teljesen kidolgozzák. Az újonnan megállapítandó határ ügyében, hír szerint, máris megegyezés jött létre.

Bern. (Rador). A Nationalzeitung mai cikkében a román-bolgár tárgyalásokkal foglalkozva megállapítja, hogy azok normális mederben haladnak előre Dobrudza kérdésében.

Szécia azonban kijáratot óhajt az égei tengerre és e tekintetben Törökország ellenzésével találta magát szemközt. A lap értesülése szerint csapatösszevonások is lehetségesek Trácia határának mentén.

Adakozzunk a magyar közművelődésre! A Magyar Népközösség könyvtára minden magyaroknak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szives beküldését kérjük a Iosif Vulcan ucca 12. szám alatt levő Központi Irodába

„Pillanatnyilag nem terveznek a németek angliai partraszállást...”

Nagyobb hadászati esemény nélküli telt el a csütörtöki nap — A Földközi-tengeren tevékenykedik az olasz tengeri és léghaderő

Washington meggondolás tárgyává teszi Anglia katonai szövetségre vonatkozó ajánlatát

Genf. (BIN). A Journal de Geneve katonai szakértője a háborús helyzettel foglalkozva valószínűnek tartja, hogy a német haderő pillanatnyilag nem foglalkozik az Angliában való partraszállás tervével. Erre látszik mutatni az a határozat, amely szerint Németország szigorú vesztéggár alá fogja az angol szigetet. Valószínű, hogy a háborút aknákkal, tengeralattjárókkal és léghaderőjével fogja folytatni Németország.

Washington. A képviselőház hadügyi bizottsága 15 szavazattal 3 ellenében visszautasította azt az indítványt, amely a kötelező katonai szolgálat bevezetését csak akkor óhajtotta életbe léptetni, ha az USA is a hadviselő államok sorába lép.

Nem hivatalos, de jólétesült amerikai körök szerint rövidesen tárgyalás alá veszik Washingtonnal Angliának azt az ajánlatát, amely nyílt katonai szövetséget akart létesíteni az USA és Nagybritannia között. Első lépés ebben az irányban az Egyesült Államok és Kanada közötti együttes védelmi tanács megalakítása volt. Beavatottak úgy tudják, hogy az amerikai-angol katonai szövetség főbb irányelvei a következők:

1. Közös védik meg a Panamát, 2. Közös védelmi berendezkedést alkotnak az összes nyugati térségben levő angol gyarmatok számára, 3. Az USA és Anglia között a távolkeleti problémákra vonatkozóan a háború végéig közös és együttes diplomáciai tevékenységet fejtenek ki.

Különböző kormányközi bizottság alakult a Kanada-USA között a közös védelmi tanács, valamint angol gyarmatok részéről Amerikának adandó támaszpontok ügyében. A fontos tanácskozásokon az amerikai igazságügyi-, haditengerészeti- és hadügyminiszterek, Sumner Welles külügyi államtitkár, a hadsereg főparancsnokai és a nagyvezérkar főnökei vesznek részt.

Számtalan angliai kikötőt és gyártelepet bombázott a német léghaderő

Berlinből jelentik: A DNB közli a német főparancsnokságnak mai jelentését, mely szerint augusztus 21-én a felfedező út során Angliában számtalan kikötőt, gyártelepet és 15 légitikötőt bombáztak német gépek nagy sikerrel. Különösen sok bomba zuhant Great Yarmouth, Coventry, Bournemouth, valamint Bridlington kikötőire, azonkívül Southamptonra. Itt egyébként egy kikötőben vesztelő hajót ért telitalálat. A gépek egyébként megtámadtak egy hajókaravánt is és súlyos veszteségeket okoztak a kereskedelmi hajóknak. Azok az angol repülőgép-támadások, amelyek éjszaka történtek Németország ellen, minimális károkat okoztak. Az ellenség hét repülőgépet vesztett az elmúlt napon, német gépek közül hat hiányzott támaszpontjáról.

Angol hadijelentés

Kairó. (Rador.) A brit légügyi minisztérium jelenti, hogy az angol léghaderő gépei 19-ről 20-ra virradó éjszaka Tobruk kikötőjét bombázták. A gépek bombái több telitalálatot értek el. Más repülők Tobruk és Eladem közötti utszakaszt bombázták sikerrel. Három olasz gép súlyos sérüléseket szenvedett, az egyik később fel is robbant, a második gép is kigyulladt, míg a harmadiknak sikerült földet érnie, de a szárnya eltört.

A friedrichsrufi Bismarck emlékművet bombázta egy angol repülőgép

Berlin. Egy angol bombavető repülőgép Németország felé repülve, az elmúlt éjszaka bombákat dobott a Friedrichsruf mellett lévő Bismarck emlékműre. Ez a támadás egész Németországban mély és őszinte felháborodást keltett, mert bizonyítéka annak, hogy az angol repülők nyílt parancsot kaptak arra, hogy tendenciával olyan emlékműveket és helyeket támadjanak meg, amelyek szentek a németek számára. Az angol bombák a Bismarck emlékműtől 200 méternyi távolságban estek le. Az emlékmű közelében nemcsak katonai célpontok nincsenek, hanem egy erdő mélyén fekszik és még csak lakóházak sincsenek a környezetében.

Az olasz kormány figyelmeztető jegyzéke a semleges államokhoz a tengeri zárlatról

Róma. (Rador.) Az olasz kormány az alábbi jegyzéket intézte azokhoz az államokhoz, amelyekkel kereskedelmi tengerészeti összeköttetésben áll:

Azoknak az intézkedéseknek következtében,

amelyek alapján június 15-ével tengeri zárlatot léptettek életbe Olaszországgal szemben egyes ellenséges országok részéről, Olaszország kénytelenül érzi magát kiejelenteni, hogy a kereskedelmi hajók, amikor ellenséges kikötők felé tartanak és azokhoz 30 tengeri mérföldre közelnek, hajózásuk már saját kockázatukra történik és hajózásukért minden felelősség saját magukra hárul, amennyiben nem tartják tisztelőben ezt a figyelmeztetést. Az olasz kormány nyomtatékosan felhívja a semleges országok figyelmét arra a tényre, hogy a brit mandátum alatti gyarmatok, a védnöksége és érdekbefolyása alatti országok partjai, továbbá mindazok az országok, amelyekeken brit szárazföldi, légi, vagy tengeri haderők találhatók, mint például Egyiptom, állandó hadműveleti övezetek lettek, ahol állandóan hadműveletek történnek. Különösen áll ez a Földközi-tengeri angol partokra, a Vörös-tengerre, az Adeni-öbökre, az afrikai angol gyarmatok partvidékeire, továbbá Egyiptom és Szudán partjaira. Minden gözös tehát, amely

Német álláspont a menekült gyermekek szállításával kapcsolatban

Washingtonból jelentik: A Fehér Házban úgy tudják, hogy a közeli napokban írja alá Roosevelt elnök a kongresszus által elfogadott ama törvényt, amely az amerikai hajóknak megengedi, hogy gyermekek elszállítása céljából európai háborús zónákba menjenek, ha hadviselő államok biztosítékot adnak számukra.

Berlin: Hivatalosan jelentik: Az amerikai szenátus és képviselőház együttesen törvényjavaslatot fogadott el, amely a semlegeségi törvényt oly módon változtatja meg, hogy az amerikai hajóknak jogukban áll európai menekült gyermekeket a háborús tengeri zónákon keresztül is Amerikába szállítani. — azonban a hadviselő államoktól ezeknek az amerikai hajóknak biztosítékot kell kapni. A birodalmi kormány ezzel kapcsolatban kijelenti, hogy az Anglia ellen alkalmazott teljes ostromzár kihirdetésekor óvást intézett valamennyi semleges államhoz, hogy kerüljék el a veszélyes vizeket és aláaknázott kikötőket, mert Németország minden felelősséget elhárít magától.

Az új amerikai törvény biztosítékot kér a hadviselő államoktól, azonban ilyen biztosítékokat hadviselő állam éppen „hadviselő” voltánál fogva nem adhat. Az angol kormány annak idején beismerte, hogy nincsen elegendő

ezekben az övezetekben hajózik, kiteszi magát a háborúban használatos összes eszközök veszélyének. Az olasz kormány abból a célból, hogy a semleges országok javainak pusztulását megakadályozza, meg fog tenni a maga részéről minden lehető és alkalmas intézkedést. Felhívja azonban az érdekeltektől államokat és alattvalóikat, hogy a legnagyobb gondossággal és elővigyázatossággal, a kockázatvállalás teljes tudatában haljanak csak be a veszélyes övezetbe, mert az olasz kormány a semleges hajóknak eszenvédett személyi és anyagi károké, és veszteségeikért elhárít magától minden esetleges felelősséget. Az olasz kormány nem fogja megakadályozni a semleges hajóknak a szorosokon történő átmenő fogalmát és a kötelező hajómenetek elhárítását.

Sansebastian. (Rador.) A Stefani-iroda jelenti Londonból: Az angol textilvállalatok közül egyik sem vehetett részt a smyrnai nagy nemzetközi vásáron a kedvezőtlen Földközi-tengeri hajózási lehetőségek miatt. Elismerik, hogy Nagybritannia nem ura már a tengernek és már a tengerészeti támaszpontjai közelében levő kikötőkben sem biztonságos az utazás.

Gibraltárt oltváják a szárazföldtől

Gibraltártól jelentik. Több ismeretlen repülőgép jelent meg Gibraltár felett és dobta le bombát a kikötőben horgonyzó hajókra. A bombák a kikötőnek azon részét érték, ahol a nemrégiben megsérült Resolution áll tavítás alatt. A lakosság körében vakrémmélet terjedt el.

Az angol Gibraltárban különben a leglazasabban folytatják annak a csatornának a kivágását, amely a földszoroson Gibraltárt oltvágná a szárazföldtől.

Adenbe hajózott át a brit-szomáli angol haderő

Rómából jelenti a Stefani. Berbera kikötőjének elfoglalásával az egész Szomáli föld elfoglaltnak tekinthető. Először Anglia háromszáz éve nem vesztett el háborúban gyarmatot. Másodszor az olasz beavatkozás előtt azt a felfogást hangoztatták, hogy Olaszország veszt el az anyaországgal való összeköttetés híján kelet-afrika gyarmatait és az angolok kezére jutnak. Pontosan a megfordított helyzet állott elő. Brit Szomáli 170 ezer négyzetkilométernyi területe olasz kézre került és ennek nagy politikai és gazdasági jelentősége van.

Londonból jelenti a Reuter, hogy a Szomáli angol haderő megérkezett Adenbe. Magával vitte csaknem teljes felszerelését és hadianyagát.

dő szállítóhajója és nem áll rendelkezésére megfelelő kísérő hajóegység sem a menekülő angol gyermekek elszállítására és különben is — füzi hozzá a német hivatalos közlemény — Angliából csak a gazdag és előkelő szülők gyermekeit mentették át eddig Amerikába.

A birodalmi kormány elismeri és nem vonja kétségbe, hogy ez az új amerikai törvény emberbaráti érzésből fakadt, de háború idején lehetetlen a felelősséget Németországra áthárítani, akkor, midőn végső győzelme kivívása érdekében az angol vizeken életre és vagyonra veszélyes ostromzárát létesített. Amidőn a birodalmi kormány a legnyomatékosabban elhárít magától a jövőre vonatkozólag minden felelősséget ezeknek a gyermekek szállítását hajóknak sorsával kapcsolatban, remélik, hogy ebből a körülményből nem származhat semmilyen konfliktus vagy feszültség az Egyesült Államok és Németország között.

Mackenzie King Kanada feladatáról

Newyorkból jelentik: Mackenzie King egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy a közös kanadai Egyesült Államokbeli védelmi szervezetbe küldött kanadai bizottság legfőbb feladata a tanulmányozás és a tanácsadás lesz. Ez azonban nem azt jelenti, mintha Kanada ki akarná látszani a reája háruló felelősséget.

A görög kormány tagjai a hadsereg vezetőivel tanácskoztak

Athén. Metaxas miniszterelnök elnökletével nagyfontosságú bizalmas tárgyalás kezdődött a kormány tagjai és a hadsereg képviselőinek bevonásával, amelyen a Helle cirkáló elsüllyesztésével kapcsolatosan előállott új nemzetközi helyzettel foglalkoztak és a szükséges rendszabályokat megbeszéltek. A tanácskozások végeztével a miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a görög királynál, hogy jelentést tegyen a történekről. Görög hivatalos körök szerint a kormány feltehetően kijárt az ország semlegessége mellett s minden esetleges veszéllyel szemben is megvédi annak önállóságát és integritását.

London. Az angol lapok azokat az Athénból érkező híreket kommentálják, amelyek szerint a

görög kormány azzal a gondolattal foglalkozik, hogy lemond a Nagy-Britannia által Görögországnak nyújtott kezességéről.

A Daily Mail ezzel kapcsolatosan ama véleményének ad kifejezést, hogy Görögországra a tengely befolyást gyakorol.

Német-görög gazdasági tárgyalások

Athén. Csütörtökön Barbarottas, a Görög Nemzeti Bank igazgatójának vezetésével kereskedelmi küldöttség utazik Berlinbe a német-görög gazdasági tárgyalások lefolytatására.

Moszkva cáfolja a szovjet-török-görög szövetség híreit

Moszkva. A Tass Iroda hivatalosan cáfolja az idegen sajtóban, főként a zamerikai United Press és a londoni Sunday Dispatch útján elterjedt álhíreket mintha a Szovjet, Törökország és Görögország között katonai jellegű szövetség megkötésére irányuló tárgyalások lennének folyamatban. A Tass Iroda szerint ezek a hírek minden alapot nélkülöznek és merő kitalálások.

vetség megkötésére irányuló tárgyalások lennének folyamatban. A Tass Iroda szerint ezek a hírek minden alapot nélkülöznek és merő kitalálások.

Gyógyüldő a történelemben...

A vajudó Franciaország keres gyógyulást Vichyben

Tulzsutolt szállodák és lakások, levert emberek városa, ahol a III. francia köztársaságot temetik és az új Franciaországot életre hívják

Páris. Mióta két Franciaország létezik, azóta két fővárosa is van a még mindig kettészakított köztársaságnak: Páris és Vichy. Még csak alig múltak el annak az Odisszeába illő menekülésnek emlékei amelyek a Párisból előbb Toursba, onnan Bordeauxba, majd Clermont-Ferrandban, végül Vichybe visszahúzódó francia kormányt végig kísérték utján, amikor most egyre sürűbben röppent fel annak a híre, hogy Pétainék Párisba, vagy Versaillesbe akarnak vissza térni, hogy onnan próbálják tovább kormányozni a francia köztársaság még mindig hullámok hegyén táncoló halóját.

E hír valóra válása azonban e pillanatig még teljesen bizonytalan. Mert bármennyire is érdekében állana ez a helycsere úgy a német, mint a francia kormánynak, az átköltözésből eredő helyzet szükségszerűen egész sor olyan kényes kérdést is felvetne, amelyek áthidalása pillanatnyilag alig képzelhető el. A „másik Franciaország” székhelye egyelőre tehát Vichyben marad s amióta július 10-én itt folyt le — sokak szerint a III. francia köztársaságot eltemető és a IV. köztársaságot életre hívő — alkotmánymódosító országgyűlés, azóta a világ közvéleménye előtt továbbra is Vichy képviseli Franciaország politikai fogalmát.

Igy került a történelemben ez a közénfranciaországi, előkelő kis furdóhely, amely a komoly és teletöltött államügyek központja helyett azelőtt legfeljebb mondán kaszinójáról, méregdrága sportpályáiról és gyöngyöző, izes ásványvizéről volt híres — nem a nemzetközi diplomácia, hanem a nemzetközi idegenforgalom iródában.

De milyen más élet folyik most itt, mint még három hónappal ezelőtt.

A mult emberei — a bizonytalan jövő előtt

A máskor gondtalan nevetgélő, pihenésre ideutazó, vagy gyógyulást kereső vendégek helyett most gondterhes, fásult arcú, munkára vágyó emberek töltik meg az uccákat.

A hangulat a lehető legrosszabb. A meglepetés kábultsága még nem oszlott el teljesen, de a nagy felbredés a jelek szerint még kevésbé következett be. A legtöbb francia még mindig nem fogta fel teljesen azt, ami történt s aminek következményei évtizedekre nyomot fognak hagyni az ország jövőjében.

Amilyen áttekinthetetlen a megvert Franciaország legközelebbi kibontakozása, olyan zavaros és vegyes az a kép is, ami itt a jelenlegi „szabad” Franciaország fővárosában a látogatót fogadja.

„Mi ma Vichy? A „régli Franciaország” ments.

Vichyben topogó, mint a németek által megszállt területen rekedt politikusok legnagyobb része nem itkolt bosszúsággal szemlélte ezt a sem szabadelvűnek, sem tekintélyuralomnak nem nevezhető, egyelőre még teljesen elemezhetetlen, de mindenesetre nem éppen mindenben népszerű politikát és csak igen kevés azoknak a száma, akik legalább jó arcot vágának a reájuk nézve rossz játékhöz.

A jelek szerint azonban a vichy-i „Park Hotel”-ben, Pétainék kormánya helyének kinevezett szálláiban egyelőre nem tartják veszedelmesnek ezt a pillanatnyilag minden beavatkozási lehetőségtől, minden panasztelőlő tribüntól megfosztott ellenzékét.

A francia külügyminiszterium — hét szobában

A kormányra tényleg komoly feladatok várnak. Belmunkaügyi miniszternek az összeomlás következtében munkanélkülivé vált sokmillió állásalanról a szétrombolt vasutak, hidak és utak helyreállításáról kell gondoskodnia.

Marquet belügyminiszternek kilenc millió menekültet kell fokozatosan visszavezetnie otthonába.

hogy ezzel tehermentesítse Délfranciaországot. Az ő szervezeteire hárul, hogy az eltűnteket megtalálják, a halottakat agnoszkálják, az élők számára pedig élelmiszerről és közbiztonságról gondoskodjanak.

Weygand tábornokra, Franciaország utolsó védőjére, akiről különben gyakran kel szárnyra az a hír, hogy nem tagja a kormánynak, most az a hálátlan szerep hárult, hogy neki kell leszerelnie a megvert hadsereget.

Baudoin ugyanakkor a sajnápartji ragyogó Quai D'Orsayról összesen hét szállodai szobába szorult „külügyminisztériumot” vezet és kétségtelen, hogy legjellemzőbb helyzetű munkatársa az a Leon Noel (Franciaország utolsó nagykövete), aki kormányát most a párisi német megszállóknál képviselve, a szó legszorosabb értelmében Franciaország franciaországi követe. Csak

Laval tárcája meglehetősen körvonalazatlan, a helyettes államelnök elsősorban a sajtó- és propaganda ügyeket vezeti, de ettől függetlenül egyre jobban kiterjeszti befolyását az összes többi tárcákra.

Igy él és dolgozik ma Vichy — kétség és remény között.

Legitim emigráció a saját országában... Emigráció, amelyet azonban a régi Párisból lelkiileg sokkal több kilométer választ el, mint azokat a franciákat, akik messze tengerentútra vándoroltak és ott várják be az idők jobbrafordulását. (D.F.)

Az indiai nacionalisták kongresszusa Anglia javaslatára ellen

Bombay. A Német Távirati Iroda jelentése szerint az indiai nacionalista kongresszus végrehajtó bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amelyben visszautasítja az angol kormánynak augusztus 8-án az alkirály útján Indiának tett ajánlatot. Hír szerint a kongresszus úgy határozott, hogy Indiaszerte nyilvános népgyűléseken tüntetni fognak Anglia ellen.

Nem vetik többé a német mozikkban a Metro-Goldwyn-filmvállalat filmjeit

Berlinből jelentik: A Metro Goldwyn Mayer filmvállalat filmjeit — mint ahogy Berlinből a Radio Press jelenti, — többé nem lehet a német mozikkban vetíteni, azokat a filmeket amelyek jelenleg Németországban vannak, a lehető legrövidebb időn belül függetlenül a fennálló szerződésektől, vissza kell vonni.

A rendelkezés hátterében az a körülmény rejlik, hogy a Metro Goldwyn Mayer filmvállalat az utóbbi időben több olyan filmet gyártott, amelynek tartalmát a harmadik birodalom szempontjából ellenségesnek minősítették.

vára, vagy az „új Franciaország” bölcsője?

Kik azok az emberek, akik ma itt várják be az idők jobbrafordulását? A kérdésre nem lehet válaszolni. Az éttermek összezsúfolt asztalainál, a szállodák marokkal telerakott folyosóin aktív és volt miniszterek, szenátorok és képviselők, a párisi divatszalonok koronázatlan királyai, az niszágok hasábjain naponta szerepelt magasrangú katonák, sportbajnokok, divatós és idejétmúlt írók keverednek össze a leszerelésre váró, kimerült közkatonaikkal, munkanélküliekkel, a legszebb párisi manekenekkel, fogalommá vált nevű gyárosokkal, diplomáttakkal, filmesekkel. — egy szóval mindazokkal, akikről röviden azt lehet mondani „Tout Paris”, s akik olyan összezsúfolva szoronganak ezen a kis helyen, mintha minden négyzetcentiméter az életet jelentené. Pedig Vichyben most a legkeserűbb megröbáltatások közt kell kívánniuk a hazatérés óráját.

A kis furdóváros nem volt erre az invázióra felkészülve... Az élet elképzelhetetlenül megrágtult és az árak ugrás-szerűen emelkednek még ma is. Minden cikkben, de elsősorban az élelmiszerekben egyre nagyobb hiány mutatkozik. A közlekedés és a posta alig működik, a harmadik városba azt lehet vártott lármával lehet eljutni.

Vichyben ugyanez hemzsegnek a rendőrök, az állandó uccai igazgatás alig csökkent.

a szállodákban olyan helyszűke van, hogy egy-egy szobában négyen-ötten is alszanak és bizony nem egy szenátor, előkelő politikus örülhetett, ha legalább egy szalmazsákhöz jutott...

A nagy bizonytalanság mellett az életnek e számátalan kényelmetlenségei és apró tüszurásai csak még robbanékonyabbá teszik Vichy amugy is ouskaporos levegőjét.

Pétainnek nem könnyű...

Legjobban még a kormány tagjai érzik meg nyugalmukat, Pétain marsall, Franciaországnak az átmeneti időre kijelölt államfője, 84 éves kora ellenére nemcsak a lendületet, de a kormányfői maradás biztonságát is szeretné megőrizni kabinetje számára. Ezért hirdeti állandóan nyugalmát, de ezért is fojt el minden olyan ellenvéleményt, amely nézete szerint, nem egyeztethető össze saját elgondolásaival.

Kétségtelen, hogy Pétainnek ez a magatartása a demokratikus és parlamentáris formákhoz szokott Franciaországban egyelőre még jelentékeny nehézségekre talál. Ugy a

URANIA: Nagyfilmek színháza. Tel.: 12-32.

5, 7.15, 9.15

Az idei szezon legjobb és legvidámabb filmje.

Hans Albers és Hilde Weissner

Az alvilág vendége

Legújabb

(A megtévedt ember) című filmben.

UFA háborus hirdó

Belehalt sérüléseibe csütörtökön Trockij Leó volt orosz népbiztos

Trockij Leót, a mexikói vár-szerűen megerősített lakóházában halálosan megsebesítette egy franciaországi kommunista. A mozgalmas életet élt forradalmár, a merénylet következtében ma hainalban elhunyt. Ezzel a halálesettel egy olyan élet záródott le, amely börtönökkel, forradalmi törvényszékekkel, szökésekkel és merényletekkel volt tarkítva. Erről a különös életéről számol be az alábbi filmszerű riport:

1896 Nikolajev, kis városka Ukrajnában. Olyan, mint a dél-oroszországi városok káik mind; három-négvemeletes ház, sok földszintes ház szegényes boltokkal s hosszan elnyúlva bele a síkságba: parasztházak. A város végén áll Bronstein Dávid földbirtokos „kastélya”. Nikolajevben Bronstein a legjobb módú ember. Maga szerezte vagyonát a földet, a malmot, a téglagyárat és azt a negyven-ötven ezer rubelt, ami mindig ott fekszik az odesszai bankban. A „kastély” ötszobás, felülre emesztett épület: jobbra a lakóház. Bronstein Dávidnak nincsenek nagy igényei, de a lakás a nyugodt polgári jólétet tükrözi. A nikolajevi földesur egyetlen passziója: a fia.

Leib Bronstein, a fiú, most jött haza Odesszából. Tizenhétéves. Elvégezte a reáliskolát, a bizonyítvány ott van a zsebében. Heves természetű, vitatkozó hajlamu, sokat olvasott, nagyvonalú ember.

— Fess fiú — mondták Odesszában a lányok és Leib Bronstein erre roppant büszke. Ad a külsejére.

— Pozór — mondták Odesszában a lányok és Leib Bronstein erre is büszke. Színész szeretne lenni.

A nikolajevi birtokon a viszonyok patriárkálisak. Bronstein Dávid jobban bánik a parasztaival, mint a nagybirtokos pétervári főurak. De a fia nincsen megelégedve semmivel. Odesszában titkos mozgalmakban vett részt; forradalmi tanokat szívott magába. A bérek alacsonyak, az élelmezés kevés, a pálinka sok, a lakásviszonyok rosszak.

— Te föllázítod ellenem a parasztokat. — mondja egy napon szomorúan fiának Bronstein Dávid. — Már nem akarnak dolgozni.

A hideg szemekből gúny és káröröm lángja árad.

Hosszu végtelen viták apa és fia között. Az öreg nem reakciós, csak józan, egyszerű gondolkodású ember, aki nem ért, miért kell az ő jó módján nevelkedett, a jó életet szerető fiának a paraszttal tartani. Hetek-hónapok izgalmas összeütközésben telnek el. Amíg egy napon a nikolajevi földbirtokos fia összehajlik könyveit és holmijait, magához vesz pár száz rubelt és elhagyja örökre a szülői házat.

1905 Pétervár, Január 9. A „véres vasárnap”. A téli palota előtt tüntető munkások diákok, élükön Gapon, egy pap. A cár parancsára a katonaság sortűzre ad. Száz és száz halott.

A titkos rendőrség minden embere egy fiatalbirt keres, aki állítólag organizátora az egész forradalmi megmozdulásnak. A neve Leo Davidovics Trockij. Bronstein Dávid földbirtokos fia. Büntetve először 1898-ban, tizenkilencéves korában, forradalmi mozgalmakban való részvétel miatt. Két évi fogság a Péter Pál erődben. Aztán deportálás Szibériába. Onnan szökés Galicián át Bécsbe, Zürichbe, Párisba.

Pétervár, Október 30. Általános sztrájk. A vasutak leálltak, a távirat elnémult. A tengerészek megtagadják az engedelmességet, a „Potemkin” hadihajó legénysége hatalmába keríti a hajót. Pobjedonoszev miniszterelnök lemondott. A cár és a kormány úgy érzik: engedni kell, a reformok halaszthatatlanok. Sok tartományban már fegyverben áll egymás ellen ur és paraszt. Ki tárgyal a munkásság nevében?

— A szovjet!

Először szalad szét Nagy-Oroszországban s az egész világon a végzetes szó: szovjet. „Tanács”. Munkástanács. Ki vezeti?

— Leo Davidovics Trockij!

Witte gróf, az új miniszterelnök átadja a pétervári munkástanács alelnökének, a cár üzenetét:

— A kormány, sajtószabadság, gyülekezési jog, birodalmi gyűlés, választójog, amnesztia.

A fiatal ember, amint leül a tárgyalóasztalhoz, hátrasimítja haját és azt mondja:

— Az Ön helyén, Witte gróf, én nem tárgyaltam volna. Ha mi jutunk hatalomra, biztosíthatom, hogy gondolkodás nélkül föbelövetem.

Életfogytiglani szibériai száműzetésre ítéljk.

Beresov, falu a szibériai határon. Tümenig visz csak a szibériai vasut, onnan az Ob-olyó mentén számkón Tobolszkig. Az északi sarkvidék legutolsó megközelíthető falujába, Obdorskba száműzték Trockijt. De Oborsk még 360 kilométer; közben Beresovban meg kell pihentetni a transzportot. Trockijnak szerencséje van. Itt lakik Rosbosky, a földmérés szociálista. Titkos forradalmár. Trockij megkérdezi:

— Meg tud szöktetni innen?

— Észak felé, a Sosvo folyó mentén, az Ural-hegység felé meg lehetne szökni, de nincsenek utak. A nomád osztyákok talán hagytak valami rénszarvasnyomokat hátra. A rendőrség nem tudja ott elfogni, de a hóban el lehet pusztulni, február van, a hóviharok hónapja.

Egy héttel később Trockij hidegvérrel organizálja ezt az utat. Egy paraszt vezet. Három hónapon után megérkezik Pétervárra. A cipő talpában hamis utlevél. Janovski nevére, amit még a Péter Pál-erődben csempészték be neki. Finnországba utazik. A határon két ember várja: Vladimir Iljics Uljanov, röviden Lenin — és Martov.

1916 Páris, Montparnasse. Egy ócska ház udvarán fabarak. A barak berendezése egyszerű, az egész szobák és három íróasztal. Ez a „Nase Slovo” szerkesztősége, kiadóirodája és nyomdája. A főszerkesztő Leo Davidovics Trockij. Az asztala valamivel nagyobb mint a munkatársaké. Négyen dolgoznak a barakban: Trockij, Rakovski, Kamenev és Koblejev. A kis orosz újság a háború ellen küzd.

Látogató jön. Beauvier francia szociálista képviselő.

— Rossz hírem van Monsieur Trockij. A kormány nem akarja tűrni az Ön dehetista propagandáját. Azt hiszem a legközelebbi napokban megkapja a kiutasítási parancsot. A Nase Slovo-t be fogják szüntetni.

Trockij inguiban gesztikulál.

Három nappal később a Sureté Générale, a hadsereg-főparancsnokság kívánságára, körülfárja a barakot, leállítja a szedőgépet és elfogja az egész szerkesztőséget. Atadják a kiutasítási parancsot. Másnap reggel előzékeny detektív kísérettel megindul a vonat a Nase Slovo szerkesztőivel a svájci határ felé. Bellegarde-nál megint két ember várja Leo Davidovics Trockijt és a Franciaországból kiutasított orosz emigránsokat. Nikolics Uljanov Lenin és a régi hűséges barát: Martov.

1917 Moszkva, A külügyi népbiztos szobája. Odakünn káosz. Tombol a forradalom. A cseka olyan kemény kézzel dolgozik, mint a francia forradalomban Fouquier-Tinville véstörvényszéke. A külügyi népbiztos nagy szobájában nyoma sincs a forradalomnak. Leo Davidovics Trockij, a népbiztos öltözéke válsztások. Trockij 38 éves. Fiatalabbnak látszik.

Az előszobában reggel óta egy csizmás, paraszti öltözékű öregedő ember ül. Vár a sorára. Csak este felé jut be a szobába. A titkár jelenti:

— David Abrahamovics Bronstein.

Trockij meggyújtja a terem összes lámpáját. Csupa fény az egész dolgozószoba. Aztán azt mondja:

— Az apám. Bocsássa be.

Az öreg Bronstein és a fia találkozása nem drámai. Inkább színházi.

Az öreg Bronstein halkán mondja:

— Engem elkergettek Nikolajevből.

— Ez így van rendjén. Majd gondoskodom róla, hogy állást kapj.

1920 Moszkva, Katonai szemle a Kreml-téren. A hadsereg-főparancsnok fekete lovon, Uniformisban, amilhez rosszul áll a szemüveg. Most indul a hadjárat Lengyelország ellen. Trockij jobb kezét a feszesen ülő katonakabát harmadik és negyedik gombja között tartja. Napoleon-dóz. Vajon érzi-e ez a hányatott multu ember a helyzet komikumát? Mosolyog-e a tömegben, amely előtte vonul el, a szélben lengő zászlókon, a katonák komoly, kemény lépésén? Nem mosolyog. Beszéde kemény és pattogó. Ilyet mond:

— A munkások és parasztok vörös hadsereg katonái nem gyávák és nem gazfickók. Ha a harctéren visszavonulnak, vagy rosszul küzdenek, annak a parancsnokok és a politika; megbizottak az oka. Kijelentem: ha valamelyik hadtest önként visszavonul, először a politikai megbizottat, aztán a parancsnokot fogom föbelövetni. Ezt szavamra mondom, az egész hadsereg színe előtt.

Egy történelemismerő, aki ott áll Trockij mellett a téren, odaszól szomszédjának:

— Plágium! Saint-Just, mint a konvent delegáltja, a rainai hadseregnél mondta ezt a beszédet.

A történelemismerőt Radek-nek hívják.

1924 Január 21. Moszkva, Lenin temetése. Olyan ez a gyászszertartás, mint valamely gigantikus ázsiai áldozati ünnep.

Közel az óriási katafalkhoz egy csoport szovjet-notabilitás, köztük Trockij. Nehézkés léptelével közeleg a csoporthoz Sztalin. Kezét nyugtatja Trockijnak. Trockij előbb az égre néz, aztán a földre, majd körüljárta tekintetét és nem veszi észre a kinyújtott kezét. Sztalin olyan erővel harap az ajkába, hogy vér csurog belőle.

Radek, aki ezt a jelenetet megfigyeli, azt mondja Kamenevnek:

— Ha Sztalin egyszer kormánykerékhez jut, Trockij halott ember.

Három hónappal később. A legfelsőbb szovjet hatóság, a pártapparátus csucsontja, a Politbüro ülése. Heves vita Sztalin és Trockij között.

A vita vége: a szovjetköztársaságok uniójának központi végrehajtóbizottsága rendeletet ad ki, amely szerint Trockijt felmentik a hadügyi és tengerészeti népbiztosság vezetésétől. A „vörös Napoleon” bukott ember...

1929 Alma-Ata, a Kaukázusban. Itt élt száműzetésben Leo Davidovics Trockij, feleségével, fiával, leányával. Meg jelenik a moszkvai kormány megbizottja.

— A kormány elhatározta, hogy Önt, Trockijt elvtárs, kiutasítja a szovjetunió területéről. Pakkoljon.

— Hová visznek?

— Törökországba.

— Oda nem megyek.

A vonatot elindítják. Trockij olyan renitens, hogy három, vagy négyszáz kilométernyire meg kell állítani a vonatot. Tizenhárom napig áll itt a vonat. Táviratok mennek, jönnek a moszkvai kormányhatóság és Trockij között. A tizenharmadik napon a politikai megbizott jelenti:

— Indulunk, Törökországon kívül semmilyen más ország nem hajlandó Önt befogadni. Oroszország és a világ nyugtot akar Öntől.

Prinkipo-szigete, Trockij törökországi tartózkodási helye.

1937 Mexicó-City, Január 12. Leo Davidovics Trockij megérkezett a mexicói főváros közelében fekvő Coyoacan-ba. Elegáns villanegyed. A villa egy barátjé, Trockij a főváros megkerülésével jött ide Norvégiából, ahonnan kiutasították. Semmilyen európai ország nem akarta befogadni. A villát nappal és éjjel detektívek őrzik.

Mexicó, Leon Trockijt még csütörtökön eltemették. Mexicói törvények szerint holttestét előbb felboncolták. Frank Jacques merénylő, amint most utóbb kiderült, letartóztatásakor öngyilkosságot kísérelt meg és súlyosan megsebesítette magát. A merénylő most kórházi ápolásban részesül, azonban betegágya mellett súlyos fegyőr tartózkodik.

(— —)

CORSO nyáron is a legnagyobb slágereket hozza.

I. **Első szerelem**
DEANNA DURBIN

II. **Szenveléyek éjszakája**
Hedy Lamour, Charles Boyer

Legújabb UFA hirdető

5, 7.15, 9.15

Hadak utja az Óvilág Keletén

Balkáni váltók, melyek 1913-ban a háboru vágányára vitték a történelem vonatát

Oroszország Bulgária segítségével meg akarja kerülni a Dardanelleket, hogy szárazföldi úton juthasson ki a Földközi-tengerre

Két hadjárat ellenére is megoldatlanok maradtak a nagyhatalmak Balkán-kérdései

Béke volt még. Párisban diplomatákkal küzdöttek a hölgyek, Londonban és Angliában lobban érdeklődtek a sportesemények, mint Kelet-Európa időszerű kérdései iránt, a tavasz szép napsütéssel kápráztatta az embereket, közeledett az „utolsó békenyár”... s valójában már dúlt a háború. A történelem vonata fékevesztetten száguldott az útközvetek állomásai felé s a váltók, amelyek mellett a robogó vonat elhúzott, „Skutari”, „Saloniki”, „Drinápoly” nevet viselték. Ezekért a városokért, hadászati jelentőségű kikötőkért folyt a harc a nagyhatalmak között, s valamennyi külügyi hivatal azon dolgozott, hogy kikaparassza magának a Balkánháború tüzből a gesztenyét.

Oroszország hosszú évek rubelesétől termékenyített falába hintett véleményének gyümölcsét látta már-már learatva Olaszország újonnan kialakuló nagyhatalmi helyzetét kívánta természetes törekvései irányába, a Balkán-félsziget felé megszilárdítani, az Osztrák-Magyar Monarchia fokozottan figyelte a számára döntő jelentőségű változások előkészítését és a háttérben ott serénykedett a Wilhelmstrasse és a Downing-street.

Olaszországnak nyersanyag, és élelmiszerplacot s a szövetség ellenére is hatalmi ellenlábasként kezelte a Monarchia elleni harcászati előnyt jelentett a Balkánon megszerzett minden talpalatnyi hely. Oroszországnak a Földközi-tengerre való kilutást, a Dardanellák megkerülését, a délszláv népcsoporttal való közvetlen kapcsolat megteremtését hozhatta a siker. Németország utja a Duna-mentén vezetett s ezt az utat nyíltan „Drang nach Osten” megjelöléssel emlegették a világpolitikában. Ausztria-Magyarország és Anglia pedig a meglévő helyzeti előnyöket látta a versenyfarsak tulsúlyától. London különösen az ázsiai piacokat féltette a mozgékony, gyors, versenyképes és katonailag mind fejlettebbé váló császári Németországtól.

Nagyhatalmi érdekek a kisországok háborújában

Nem feltámadást, hanem halált, pusztulást hozott tehát 1913. tavasza. Nem használt semmit, hogy mármár, úgy látszott, mégis sikerül elintézni a Balkán-országok ellentétét a széthulló Törökországgal, de

Szerbia és Montenegró olyan követelésekkel lépett fel, amelyek tulajdonképpen Szentpétervár kívánságai voltak és amelyeket így még hatalmi szóval sem lehetett leszerelni.

Április első napjaiban Nikita, Montenegró királya meguntta a sok béke-huzavonát és ismét megkezdte Skutari támadását. Az Osztrák-Magyar Monarchia Olaszország, Németország és Anglia, majd később csatlakozóan Franciaország is, hadihajóhad-tüntetését rendezett a kicsiny ország ellen. Felvonultak a nagyhatalmak büszke uszó acélvára, de az együttesből hiányzott Olaszország, Montenegró és Szerbia, amelyek a nagyhatalmak által függetlennek óhajtott Albánia területéből jelentős részeket tartottak megszállva, nem voltak hajlandók ezeket kiüríteni és a holvzetre jellemző „Südslawische Korrespondenz” április elsejei cikke, amely megállapítja, hogy „a szerb kormány jogtalanul tekint az utolsó követelést, amely arra vonatkozik, hogy csapatai irtják ki a megszállt albán területeket”. A „Russische Rundschau” pedig arról adott hírt, hogy Oroszországban külügyminiszter-változás készül, mert Hartwig, a cári kormány eddigi belgrádi követe, — aki nagy szerepet vitt Belgrád politikájának irányításában — veszi át a külügyek vezetését.

Nyílt titok, hogy Oroszország Szerbia mellett áll, Montenegró mögött azonban két befolyás is érvényesül: Szentpéterváron kívül a rokoni kötelezetkeket névesen képviselő római kormány ügyek-szik érdekelt érvényesíteni. Oroszországban széleskörű katonai intézkedések történtek, Romában pedig hatalmas rokkenszövetség volt a Skutari fejezvényes erővel követelő Montenegró mellett.

Közben a nemzetközi halóhad ostromzárát alkalmazott Skutari környékén s Montenegró részéről ismételtelen kijelentették: inkább a halál mint Skutari ostromának beszüntetése. Hiszen ez a város az olasz hatalommal való közvetlen érintkezést jelentette...

Ugyanekkor a másik kulcs-városért, Salonikiért tört ki a viszály — Bulgária és Görögország között Saloniki ugyanis az jelentette az oroszoknak, hogy ha befolyásuk alatt álló ország hatalmába kerül, Oroszországnak sikerült megkerülnie a

Dardanellákat és kilutott a Földközi-tengerre Régi álm valóra válása lett volna ez s ezért az erősen orosz befolyás alatt álló bulgár kormány 20.000 katonát indított utnak Saloniki megszállására. Am, a színtalok mögött dolgozó erők itt közbeléptek. Több görög zászlóalj utját állta a bulgár csapatoknak, heves ütközés robbant ki az egymással törökellenes katonai szövetségben levő országok hadereje között —

és elvetették azt a magot, amelyből most, huszonhét év után új viszály termése kezd megélni.

A nagyhatalmi érdekek sakkjátszmáin kívül természetesen egyéb, helyi szempontok is érvényesültek, mint a nagy események kísérőjelenségei. Szerbia és Görögország mindinkább növekvő féltékenységgel figyelték már ekkor a bulgár hadsíkereket és

mialatt Saloniki miatt a bulgárok a görögökkel csatáztak, azalatt a szerbekkel is farkasszemet kellett nézniük Szófia csapatainak.

Ezenkívül új erőfénnyel kapcsolódott az események alakulásába Románia is. Bucuresti nem titkolt érdeklőséggel figyelte az eseményeket, Bulgáriával szemben területi követeléseket támasztott és

1913. április tizenhétedikén egy Atin Nastaze nevű macedon-román férfi revolverlövéssekkel hívja

fel a bucuresti-i kamarában a képviselők figyelmét erre a kérdésre, miközben hangosan kiáltotta: „Íó lesz meghallgatni a macedon-románok szavát!”

Mindaz bőséges aratást biztosított a halálnak, Montenegró 6000, Görögország 12.000, Szerbia 22.000, Bulgária 80.000 halottat veszített, Törökország ember-vesztését 40—50.000 halottra becsülték.

Ezek a hőltetek jelentették a hidat, amelyen az emberiség történetének rohanó vonata az európai fegyveres béke állapotából a háború állapotába érkezett.

A háború ott kopogtatott már valamennyi európai ország kapuján. A Nagy Útlet csodálatosan szerénye.

Nem kaparták ki a tüzből a gesztenyét . . .

Ezzel természetesen nem ért véget a nagy bonyodalom, Albánia, a még meg sem született Albánia körül folyik már ekkor a diplomáciai küzdelem, hogy ki adoptálja az állam-ujszülöttet.

Súlyos elvi ellentétek merülnek fel a Monarchia és Oroszország között Albánia alkotmányán körül és megindul a versenyfutás azért is, hogy melyik ország helyezzen királyt a kis Balkán-ország trónjára.

Április huszonegyedikén nagyjelentőségű politikai találkozó volt Berlinben, Vilmos császár leányának esküvője alkalmából a német birodalom fővárosában rokon szívélyességgel összejöttek az orosz cár és az angol király. Természetes hogy ez a találkozó nem befolyásolhatta már az események alakulását.

Bulgária és Szerbia között fegyveres ellentét tör ki, május ötödikén ennek következtében kitört a második Balkán-háború, amelynek tüzeiben már a világháború lángjai lobogtak. Románia is fegyveres utra terelte követeléseit Szófia ellenében, minden oldalról ellenséges csapatok hatoltak Bulgária földjére s bár „Péter szerb illetve Konsztantin görög király táviratban közölte a Daily Mail-lel, hogy a béke híve, ömlött a vér a Balkánon — az orosz hadihajóhad pedig készenlétben áll Szabasztopolnál

Az események elsodorták a török kormányt is és a török csapatok ismét harcot kezdtek, saját érdekeiknek megvédésére. A román és görög csapatok egész Szófiáig törtek előre és július huszonegyedikén

Ferdinánd bulgár király békét kért. Ezt a helyzetet használták ki a törökök akik visszafoglalták Erinápolyt s ezzel megteremtették maguknak azt az utolsó végvárat, amelynél Európában még megvetették lábukat.

A győztes Balkán-országoknak a súlyos helyzetbe került Bulgária a következő békejavaslatot teszi: Salonikit és a mögötte fekvő országrészt, Serest bezárólag Bulgária átengedi Görögországnak. A Sturma vonalát, Dsageziig hasonlóképpen Görögországnak engedik át, de Kavalla Bulgáriáé marad. Bulgária nem ad hadikárpótlást és nem ismeri el a hadikártérítés kötelezettségét és átengedi Romániának a Turtucaia-Dobrici-Balcic-vonalat. Ebben elvben már meg is egyeztek a kormányok s rövidesen létre is jött a gyakorlati megállapodás...

FORUM nyarón is nagy filmeket játszik.

Szalmaözvegy

GINGER ROGERS

és DAVID NIVEN-el

467. számú UFA hirdató!

Előadások: 5, 7, 15, 9, 30

zó szálal behálózták az összes érdekelte országokat, sőt azokon túl, az óceánon is átnyúltak. Bécsben kémbotrány robbant ki, amelynek jelentőségét illetően körülménye, hogy Hötzendorff Konrad fia is barátja volt a kémbotrány egyik tiszt-szereplőjének.

Ha pedig Szentpétervár ennyire tevékenykedik, zonyult és Szerbia, illetve Montenegró bebizonyította, hogy nyíltan szembehelyezkedik a szomszédos Monarchia érdekeivel, Bécs sem maradhatott tétlen.

Az osztrák-magyar kormány elrendelte határainak elzárását és az erre vonatkozó rendelet kiadását követő másnapon már világgá röpdent a hír: Szkutari elesett! Nikita bevonult a városba, viszont Bécsben leszógták: Szkutarinak pedig Albániának kell lennie! A lapok megállapítják, hogy ha kell, a Monarchia fegyverrel is érvényt szerez ennek a külpolitikai tételnek.

Szentpétervár véleménye azonban ugylátszik egészen más Hartwig a cári kormány külügyminiszterjelöltje, akkori belgrádi orosz követ, nagy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Szkutari eleste olyan dicsőség, amelyet az egész szláv világ szeretettel üdvözöl és az egész szláv világ jelszóját idézte elő! Erre már megszólalt Berlin is és véleménye így hangzott: „Szkutari eleste nem változtat a tényen, hogy a város Albániához tartozik”.

Európa nyugodtan szórakozott, élvezte a tavaszt, a külügyi hivatalok és a hadvezetőségek azonban lázasan dolgoztak. I. Ferenc József császár és királyánál kértás tanácskozás volt, a kormány tagjainak részvételével, a külügyminiszter és a vezérkari főnök együttes kihallgatáson jelent meg az uralkodónál a világsajtó döbbenetesen jelenti: „A Monarchia fegyveres beavatkozásra készül...”

Összeültek a nagykövetek, megkezdődött a nagy tanácskozás, azonban a világ hatalmasságait képviselő értekezlet a béke mellett nyilatkozott meg. Koronatanács volt Bécsben, de Berlin közben már megkezdte, hogy „az esetleges konfliktus nem érinti Németországot”.

Háborútól fél a tözsde, nagy áresések mutatják ezt a hangulatot

De május ötödikén érdekes fordulat következett Románia, nyilván a Szerbián keresztül Montenegróra gyakorolt fokozódó orosz befolyástól tartva, Bécs mellé állt s amikor ezen az estén Vilmos császár az udvari színházban az Oberont hallgatta, feszesen tisztelgő katonatiszt táviratot nyújtott át a német uralkodónak s ez a távirat közölte, hogy Montenegró kiüríti Szkutarit.

A táviratot felolvasták az előadás közönségének s minden jóhiszemű ember arra az örömhírré ébredt másnap, hogy ismét sikerült elkerülni a háborút...

Hosszu huza-vona következett ezután, amit béke tárgyalásoknak neveztek, holott nem jelentettek egyebet, mint az új háború előkészítését. Leszerelték a hadseregeket, de ez a leszerelés csak szabadság volt, mert már ekkor minden előkészület megtörtént az új, általános mozgósítás megszervezésére. A Balkán egységei felborult és ezen nem segített az, hogy új ország született itt, Albánia.

A tűznek tovább kellett égnie, mert a gesztenyét még senki sem kaparta ki. Oroszország nem tudta megkerülni a Dardanellákat és nem tudta úgy érvényesíteni szláv befolyását, ahogyan azt eredetileg tervezte.

Németország a beteg török birodalom helyett most már az orosz befolyás alá került Balkán-országokkal találkozott a Duna-mentén kelet felé vivő utjában.

Mindezek a törekvések tehát nyílt ügyként tovább fennmaradtak és Anglia jól érezhette a távolból is, hogy Európa egysége sulya megingott. A tűz, amely a Balkán-ellentétékből csapott fel, mindjobban elégette a békéből a háborúba vezető utat és lassanként kiderült, hogy már nincs visszaférés... Nem, úgy látszik még ma sincs visszaférés arról az utról, amely a Balkánon át vezet az új európai egyensúly megteremtéséhez.

amit az 1914—1918. évi háborút követő békekötések még ideig-óráig sem valósítottak meg, legkevésbé a legkényesebb ponton, a Balkánon...

(b. k.)

A Dardanellákon való szabad átvonulás jogát kerü Ankarától a Szovjet

Athénből jelentik: Görög politikai körök értesülése szerint Törökország moszkvai követe, aki tegnap kihallgatáson jelent meg Ismet Inomü köztársasági elnöknek, Szaradzsoğlu külügyminiszternek, valamint Refik Saydam kormányelnöknek, közölte Szovjet-oroszország azon óhaját, hogy háború esetén a szovjet hadihajók átkelhessenek a Dardanellákon. Egyletore még nem tudni, hogy Törökország milyen álláspontra helyezkedik az orosz kéréssel szemben.

Ma: a nyári szezon legkedvesebb vigjátéka, a

A romániai Német Népközösség vezérének beszéde a bánsági Lenau-ünnepélyen

Lenauheimban Lenau halála 90 évfordulója alkalmából a bánsági Német Népközösség emlékülennepélyt tartott. Az emlékbeszédet dr. Bruckner, a romániai Német Népközösség vezetője tartotta és annak szó szerinti szövegét a Brassóban megjelenő „Kronstädter Zeitung” az alábbiakban közli:

— Bajtársak! A mai nappal elérkezett a mértékelés és önértékelés ideje. Isten látja, a mai napig elég súly nehezedett ránk. Bár közösségünk együlttértett és együtt-szenvedett az eseményekkel, mégis elsősorban személyes fájdalom volt, hogy kénytelenek voltunk az eseményeket a távolból szemlélni, miközben a német nép jövőjéért a kocka forogott. Személyes öntudalom kellett ahhoz, hogy a „hitlerizmusunk” miatti zaklatásokat és üldöztetéseket, amelynek főképpen ti, bánsági bajtársaink voltatok a legnagyobb mértékben kitéve, elbírhassuk. Mint a nemzeti szocializmus német férfiai, különösképpen helyt akartatok állani. Az egyes embereknek el kellett tűnnie és kereszttül kellett magát raglnia a nagymértvű behívásokon, rekvirálásokon és az ezek folytán előállott szükség-helyzeten. Népközösségünk mindössze arra szorítkozhatott, hogy megkísérelhesse a különlegesen nagy tulkanások mérséklését és hogy a kölcsönös segítség eszközeivel a legnagyobb szilkséggel szemben védekezhessen.

— Ma azonban már mindenekelőtt közösetek van és abból létesült a legénység alakulat. Ma már tekintet nélkül arra, hogy csak név szerint, vagy szellemében is nemzeti szocialista alakulathoz tartoztok és hogy készek vagytok-e arra, hogy alakulatotokat egy napon említhessék az anyaország hasonló szervezeteivel, a próbát ki kell állanotok. Egvet azonban rögtön az elején le akarok szegezni: részünkre a csendes türes ideje elmúlt.

— A Führer teremtette és általa vezetett német haderő pörölycsapásai alatt az utóbbi hónapokban nemcsak Lengyelország, Norvégia, Hollandia, Belgium és Franciaország emlott össze. Ezekkel együtt összeomlott, mint a babiloni torony kártyavára, a nyugati-zsidó demokrácia is. Otthonunknak hajdani mértékadó is kénytelenek voltak horzsolással megérni, hogy milyen füres volt eddigi eszményük és milyen ridegek voltak megingathatatlanok tartott támaszaik.

— Öfelsége a király és az általa élre hívott új kormány levonta az események észszerű és világos következtetéséből, amely szerint államunknak csak a német birodalomra való bensőséges támaszkodás adhat védelmet és hogy csak az eleddig oly hevesen támadott nemzeti szocialista tanok tekintet nélkül követése ébresztheti fel államunk belső erejét. Ezt akarja a kormány és ezt dicsőíti a sájtó minden árvallata.

— És ha mindezek ellenére alárendelt szervek megkísérlik, hogy hatalmukat rajtunk, a német nép e részén, ez ország nemzeti szocializmusának hivatott vezetőin éppen azért, mert németek és nemzeti szocialisták vagyunk, kipróbálják, úgy teljes nyugalommal, de éppen olyan határozottsággal kijelentjük, hogy nem vagyunk többé halandók mindezt eltűrni. Mi, a világ németjei, hála Vezérünknek, feloldhatatlan egység vagyunk. Az nem történhetik meg, hogy ettől a néptől barátságot, védelmet, sőt sájtó életterületeknek üllárendezését és ezzel saját jövőjük részére biztonságot követeljenek s ugyanakkor, ugyanennek a népnak részelt, mint kitaszítottakat kezeljék. A német nép már ézerszer bebizonyította, hogy minden scscesapást és nélkülözést el tud tűrni. Egvet azonban nem tűrhettünk el: becsültünk érintését.

— Éppen ezért elrendeltem, hogy valamennyi helységünkben állítsák fel a német önvédelmi alakulatokat és megkaptam ehhez a kormány engedelmét, valamint hozzájárul-

Tizezer, hazájába visszatelepülő német érkezik Bessarábiából Galatiba

A visszatelepülőket a német kormány által küldött 800 tehergépkocsin szállítják Renig, Galatiból dunai uszályhajókon folytatják útjukat

Galati. Bucuresti-i lapjelentések szerint a galati városvezetés megjelent egy bizottság, amely két mérnökből és a galati-i német konzulátus titkárából állott. A bizottság a városvezetés tudomására hozta, hogy néhány napon belül Bessarábiából tizezer, az anyaországba visszatelepülő német érkezik a galati kikötőbe.

A bizottság taglaimak közlése nyomán az illetékes hatóságok megtették az összes szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a visszatelepülő németeket elszállásolják, élelemmel lássák el s egvszersmind orvosi segítyt szervezzenek számukra.

A visszatelepülő németeknek a galati-i

városvezetés a polgári repülőtér közelében nagykiterjedésű területet bocsátott rendelkezésére. Itt barakkokat építenek a német bizottság felügyelete alatt és itt fognak lakni ideiglenesen a német visszatelepülők.

A német bizottság tagjai a román hatóságok tudomására hozták, hogy a visszatelepülők Renig azon a nyolcszáz tehergépkocsin teszik meg az utat, amelyet a német kormány küldött Bessarábiába. Reniből a visszatelepülő németeket uszályhajón szállítják Galatiba, onnan pedig bizonyos idő elteltével dunai uszályhajók szállítják őket a részükre kijelölt német kikötőbe.

„Japán nem folytathatja tovább Száz japán hadihajó elindult Indokina felé semlegességi politikáját”

Tokió, (Rador.) A „Kokumin Simbun” című lap foglalkozik az angolok részéről Amerikának átengedett tengeri és légi támaszpontokra vonatkozó hírrel és megállapítja, hogy

az angol-amerikai egyezmény ellentétben áll a négyhatalmi egyezményvel és minden biztonnyal változásokat hoz a Csendes-óceán status-quojában.

A lap hozzátesszi, hogy amint Churchill részéről a hivatalos megerősítés megérkezik, Japán nem folytathatja semlegességi politikáját, hanem ellenkezőleg a háborúnak a Csendes-óceánra való kiterjesztése elkerülése céljából határozott óvintézkedéseket kell tennie.

A lap szerint sürögősen szükséges a Japán külpolitika revíziója és reméli, hogy a Kogov-kormány ennek a szilkségeseknek eleget fog tenni.

Belgrádból jelentik: A „Politika” című Jugoszláv lap moszkvai értesülése szerint Ja-

pán közvetlen támadást tervez Indokina ellen. E célból 100 japán hadihajó már elindult Indokina felé. Ennek a hajórajnak legnagyobb része Hainan sziget szomszédságában van összpontosítva. Jelek szerint innen indul ki majd a nagy támadás.

Rómából jelentik: A „Lavoro Fascista” úgy értesül, hogy a francia Indokínában levő Tourane kikötőbe közel 40 francia hadihajó érkezett. Ezek a hadihajók állítólag madagaszkári támaszpontjukról jettek a tourane kikötőbe.

Politikai megállapodás Tokió és a japánbarát kinal rész között

Nanking. A Domei Iroda jelentése szerint Abe japán nagykövet és a nankingi kormány miniszterelnöke között folyó tárgyalások befejeződés nyertek. Megállapodást írtak alá amely Japán és Kina között politikai gazdasági és forgalmi természetű meg egyezés kötődtek. Augusztus végén a részletek megbeszélésére újabb tanácskozások kezdődnek a két államiérfi között.

lását ahhoz, hogy önvédelmi alakulatainkat felfegyverezzük.

— Ezzel bajtársaim, akárcsak őseitek ismét a német nép fegyverhorozói lettetek és átvesztitek a német asszonyok és gyermekek védelmét. Ez az első elhatározó lépés ahhoz, hogy a német nép helyzetét, tekintet nélkül arra, hogy melyik állam keretel közé tartozik, olyan alapokra helyezzük, amely a német nép méltóságának és jelentőségének megfelel.

— A világ, de különösképpen a délkelet-európai sájtó szenvedélyesen foglalkozik az egész délkeleti tér rendezésének problémájával. Nagyon természetes, hogy ez a kérdés néptársaink sorai között, akikről természetesen szintén tárgyalnak, élénk visszhangot vált ki s hogy közben vilárossan, összecsapnak kívánságok és vélemények. Érthetően, sőt megbocsáthatatlanul bíln, ha azokat a jelszavakat és gyanúsításokat, melyeket érdekelte részről folyton-folyvást népünk közé vetnek és amelyek azt célozzák, hogy egyrészt a néptársakat egymástól, másrészt a népet és vezetőit egymástól távolítsák. — német ember is felveszi és továbbviszi. Bajtársaim, ebben a kérdésben a mi helyzetünk és álláspontunk annyira világos és egyszerű, hogy az minden véleménykülönbségen felül áll. Tudjuk és a román sájtó is nap-nap mellett írja, hogy az egész délkeleti tér újárendezését végső soron a tengelyhatalmaktól és így elsősorban Berlin től várják. Ilyenformán a vélemény, a kívánságok, sőt minden egyes ember személyes boldogulásának ügye is egészen mellérendelt tényező. Amit a Führer Európa nagy újárendezésének keretein belül helyesnek tart, az mindegyikünk számára törvény és kötelezettség lesz.

— E nagy kérdés mellett az egyéni érdekek súlytalanok. Annál is inkább súlytalanok

ezek az egyéni érdekek, mert a német nép jelenlegi helyzete egyetlen dél-európai államban sem felel meg, még távolról sem, a német nép tekintélyének és tiszteletének. Erre eléggé jellemző, hogy egy héttel ezelőtt Basch bajtárs, a magyarországi német népcsoport vezetője államával szemben hátszállra ugyanazokkal az azonnal teljesítendő követelésekkel lépett fel, amelyeket tíz nappal ezelőtt mi terjesztettünk kormányunk elé. Követelte a német önvédelmi szervezetek felfegyverzését, a rekvirálások beszüntetését és azt, hogy a hadsereg kötelekből bocsássák el az összes néptársakat. Az, hogy ezek a követelések, itt is, ott is, ennyire azonosan és egyidőben felmerültek, azt mutatja, hogy azok mentyire természetesen és magától értetődően adódnak abból a feszültségből, amelyet a német nép európai sulya és között a helyzet között mutatkozik, amelyben a német népcsoportok ezekben az államokban még ma is tartják. Mivel pedig ezek a követelések ennyire magától értetődőek, ígéretet teszünk nektek arra, hogy a vezetőség mindaddig nem nyugt-szik, míg a követeléseinket nem teljesítik. Ilyen körülmények között meg van az a nyugodt biztonságunk, hogy e háboru után, bárhol is éljen a német ember, az állama iránt tanusítandó természetes lojalitása ellenében olyan helyzetet fog elfoglalni, amely népe döntő befolyásának megfelel. Az, hogy milyen lesz a tényleges kialakulás, azt nem mi, nem a mi egyéni kívánságunk döntik el, hanem ki zárólag az államok egymás közötti politikája és ilvenképpen az, akinek mindannyiunk minden tiszteletteljes bizalma várja: a teljes és nagy német nép vezére.

A szónok végül vasfegyelmet kért néptársaitól

ARADI KOZLONY

Ujfehértó: 11-31. sz. újságnevem: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egyes évre . . . 840 lei Negyedévi . . . 210 lei
Félévre 420 . Egy hónapra . . . 70 .

Amíg Európát az éhínség fenyegeti, a kávé után 400.000 tonna kakaót is a tengerbe dobnak

A gazdasági háború egyik legsúlyosabb fordulataként az árak a tengerentúli nyersanyagpiacokon a múlt hónap közepé táján zuhanni kezdtek s azóta csak nagyon kevés árucikkben sikerült ezt a folyamatot feltartóztatni. Számos fontos nyersanyag és árucikk 20-25 százalékát veszítette el korábbi — a holland-belga háború előtt — értékeinek, aminek magyarázatát a nagy fogyasztópiacok kiesésével kapcsolatos események szolgáltatják. Külön felejtet el a tengerentúli árucikk árfejlődésében és hangulathullámzásában a kakaót, amelynek piacain a harmadik legnagyobb fogyasztópiacokként számító Hollandia kikapcsolódása óta valóságos pánikszerep hangulat kerekedett felül. A kakaógyűjtemények mintegy 30 százalékkal estek vissza a newyorki tőzsdén és a nemzetközi kakaókartell ezidő-szerint nem lát más lehetőséget az állandóan lanyha és hanyatló árirányzat megfordítására, vagy legalább megállítására, mint hogy elpusztítsa az ellenőrzése alatt álló kakaókészleteket. A készletek jelenleg 400 ezer tonnát tesznek ki s ezek nagyrészt a termelői körök gyarmatokon vannak elhelyezve, ahol azonban rövidesen beérlik az ennél jóval nagyobb mennyiséget képviselő új termés. Mivel eddig még csak remény sem mutatkozik e készletek bármilyen csekély részének értékesítésére, a kartellnek és a termelőknak pedig nagy érdekeltségük ahhoz, hogy az új termésű áru lehetőleg magasabb árszínvonalon kerüljön forgalomba, a négyszáz ezer tonna eladhatatlan kakaókészletre ugyanaz a sors vár, mint a régóta dúló gazdasági háború első áldozataként a brazilai partokon elsüllyesztett 70 millió zsák kávéra.

MUNKAKIHALLGATÁSOK AZ URALKODÓNÁL. Bucuresti. Öfélése főudvarnagyi hivatalának 78. számú jelentése: Öfélése a király augusztus 22-én munkakihallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, Mihai Manoilescu külgazdasági minisztert, Teofil Sidorovici országotfóparancsnokot és Alexandru Creteanu meghatalmazott minisztert.

Adolf Hitler Platz és Bismarck Platz Strassburgban, Berlin. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint Strassburgban a Place de la République teret Bismarck Platznak és a város másik főterét Adolf Hitler Platznak nevezték el. Egyébként a lap jelentése szerint a menekültek nagy számban térnek vissza Elzászba és Lotharingiába.

EGÉSZ JUGOSZLÁVIÁRA KITERJEDŐ NAGY REFORMOKAT TERVEZNEK. Belgrádból jelentik: A „Politika” című lap zagrabi tudósítója azt írja, hogy Horvátországban a közelebbi időre egész Jugoszláviára kiterjedő nagy reformintézkedések megtételét várják. A reformok azonban nem érintenék a jelenlegi államforma lényegét. Magában a horvát közigazgatásban is jelentős újításokat léptetnek életbe.

A Duce fogadta az olasz repülőiskolákba beiratkozott bulgár pótá-növendékeket. Róma. (Rador.) A Steiani távirati iroda jelenti: A légügyi államtitkár jelenlétében a Duce tegnap fogadta a casertai repülőiskolába beiratkozott bulgár kadéteket, akiket a római bulgár meghatalmazott miniszter és a bulgár-berlini attasé mutatott be az olasz kormányfőnek. A Duce a fogadáson rokonszenvtől áthatott szavakat intézett a kadétekhez és a bulgár nemzethez.

Német újságíró látogatása Magyarában. Galatáról jelentik: Anton von Kuryphansen német újságíró, több németországi folyóirat munkatársa, a napokban Riegler dr. propagandaügyi főtisztviselő társaságában látogatást tett Magyarában, ahol felkereste Petrache Luput, az isztentől pártot, akivel hosszasan elbeszélgetett a néhány év előtt történt csodáról. Von Kuryphansen innen Calafatba ment, majd Craiova felé folytatva útját.

Adóvalomások henjuításának végső határideje. Bucuresti. A pénzügyminisztérium felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy az adóvalomások henjuításának végső határideje augusztus 30-ika.

Axel Munthe adománya az olasz államnak. Róma. Axel Munthe, a „San Michel regénye” című regény világhírű írója az olasz államnak több nagyértékű, főként régészeti szempontból fontos ingatlant adományozott. A nagy író, mint ismeretes, esztendőnk óta Capri szigetén él és ezek az ingatlanok is Capri közelében vannak.

HIVATALOS LATOGATÁS AZ ARADI ÜGYÉSZSÉG FOGHAZABAN. Az aradi ügyészség fogházának hivatalos látogatói voltak az elmúlt napon. Racoviceanu Radu börtönügyi vezérfelügyelő, Belu pénzügyi vezérfelügyelő, Mihail Cioba vezérfelügyelő látogattak el az aradi fogház átalakított celláiba és elismerésüket fejezték ki Radulescu börtönigazgatónak, akinek működése óta az aradi fogházban a legteljesebb a rend és a fegyelem. Ellátogattak a vendégek a fogház kertészetébe, ahol Radulescu igazgató kijelentette, ha két traktort tudnának a fogház földjére juttatni, abban az esetben, nemcsak az aradi, hanem az összes térségi fogházakat elláthatnák zöldséggel és gazdasági cikkekkel. A vezérfelügyelők a maguk részéről kijelentésbe helyezték a kérdés megoldását.

Imahét a békéért

A szatmári református láncos templomban hét napig imádkoztak a béke ügyéért. Az elmúlt napokban ért véget az egyház vezetősége által elrendelt könyörgő-hét, amelynek során minden délután 6 óra körül istentisztelet volt a templomban. A láncos templom öreg falai még sohasem láttak ennyi embert, mint ezen a hét napon. Talpalattal hely nem volt a templomban s a padok között a református hívőkön kívül számos másvallású ember is szorongott. Az imahét még sokáig felemelő lelki élménye marad a szatmári magyarságnak.

Unitárius egyházköri gyűlés Kolozsváron. Kolozsvár. A kolozs-doboka körüli unitárius egyházkör az egyházi törvényeknek megfelelően évenkénti rendes közgyűlést, a tagok és a kolozsvári egyházközség nagy érdeklődése és részvétele mellett, Barabás Miklós esperes és Abrudhánvai Ede dr. volt képviselő, felügyelőgondnok elnöklésével vasárnap tartotta meg.

EGYÉNI HULLÁMHOSSZ . . . Newyork. A „Radio Corporation of America” elnöke beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a jövőben a világ összes rádiókészülékkel bíró polgára megkapja a külön hullámhosszát. Saját hullámhossz birtokában, zsebkészülékkel felszerelve, a tulajdonos bármikor felhívhatja barátait, ismerőseit és beszélgethet azokkal.

Zsidó tulajdonban lévő dohánytőzsdék felmondási ideje. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a zsidók jogi helyzetéről intézkedő, augusztus 9-ikén kelt törvény értelmében a törvény rendelkezései alá tartozó dohánytőzsdéseknek 30 napos felmondási időt szabtak meg. A felmondási határidő augusztus 15-től számít és szeptember 15-én jár le. Azon érdekeltek, akik a vonatkozó törvény kedvezményes csoportjába tartoznak, szeptember 15-ig nyújthatják be igazoló okmányukat a monopoliónökséghez.

Előrelátás

HÖLGY: De csak szerelem? . . . ebből áll-
ha élünk meg . . .
IFJÚ: Az attól függ, hogy mennyire szeret
az édesapád . . .

Előrelátás

Bern. A szövetségi tanács rendeletére szeptember hónap folyamán a lakosság számára nem szabad lisztet, cukrot, árnat, rozst, huskonzerveket és ételízeket kiszolgáltatni, hanem a lakosság összegyűjtött tartalékából köteles magát ellátni. Ez az intézkedés azzal magyarázható, hogy a beviteli lehetőségek egyre nagyobb mértékben súlyosodnak.

MÓDOSÍTOTTAK A BÜNTETÉSEK VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ TÖRVÉNYT. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap rendeltetvényét közöl, mely a büntetések végrehajtására vonatkozó törvény szakaszait módosítja és megállapítja, hogy családtagok és rokonok havonta hány-szor látogathatják meg az elítélteket és foglyokat. Fogházak és börtönök idegen személyek által történt látogatására és a foglyokkal való beszélgetésre egyedül az igazságügyminiszter adhat engedélyt a törvényben megjelölt esetek kivételével. Előzetes letartóztatásban levő személyekkel való találkozás az illetékes ügyész, vagy vizsgálóbíró engedélyezi. Az igazságügyminiszter a jelen törvényben megengedett beszélgetések számát és időtartamát fejemelheti, vagy az elítélteket más fogházba, illetve börtönbe áthelyezheti.

Készül az eszményi női fej. Egy párisi munkanélküli szobrásznak igen érdekes ötlete támadt. Elhatározta, hogy elkészíti az eszményi női fejet. Sorra járta a párisi mozgóképek-színházakat s különös megfigyeléseket végzett a filmsztárokon. Különösen az arckifejezéseket és a frizurákat figyelte meg. A napokban Patricia Stille hollywoodi filmsztárnát meglátogatta a szobrász ügynökkel és arra kéri a filmsztárt, hogy engedje meg, hogy frizurájáról és ajkairól egy gipszöntvényt készítsenek, mert Párisból kapott táviratban megbízást kaptak erre mesterüktől. Így járják sorra a hollywoodi sztárokat az ügynökök és az egyiknek arcáról, másoknak füleiről, harmadiknak orráról készítenek gipsz-nyomatot. Mikor az összegyűjtött anyag együtt lesz, akkor fog majd hozzá a szobrász a „remekműhöz”. Ezekből az „ideális arcdarabokból” akarja megmintázni az ideális női fejet.

Ujabb 162 személy tért vissza Beszarábiából Romániába. Bucuresti. Hivatalos jelentés szerint az ungheni-i határállomáson ujabb 162 személy tért vissza Romániába az oroszok által megszállott Beszarábiából.

Dr. THAU ERNŐ belgyógyász újból rendel. Str. Consistorului 2. (volt Szentay-palota).

Bélyegkezelés körüli szabálytalanságok miatt elítélt köztisztviselő. Tavasszal, az aradi mezőgazdasági kamara bélyegkészletéből Pop Nicolae tisztviselő 31.000 lei értékű bélyeget tulajdonított el. Az ügyet tegnap tárgyalta az aradi törvényszék. A bíróság Pop Nicolae büntetésnek mondotta ki és nyolc havi fogházra ítélte. A vádolt védője az elítélt szabadlábra helyezését kérte. A kérelemhez a bíróság hozzájárult és így Popot szabadon engedték.

TÜZ A SZENT ISTVÁN-DÓM KATAKOMBAIBAN. Bécsből jelentik. A bécsi Szent István-dóm katakombáiban vasárnap délután tűz tört ki, amelyet csak nagy fáradsággal lehetett eloltani. A tűz erős füstképződést okozott, ami az ottléti munkásokat megnöveztette. A bécsi tűzoltók tüst és gázátlátszó hatoltak be a híres Szent István-dóm földalatti folyosóiba. Három tűzoltó súlyosan meg is sebesült. Egyébként a különös tűz okát nem sikerült megállapítani.

Új vasútvonal Menton és a volt olasz-francia határ között. Róma. Az olasz közlekedésügyi államtitkár ma megtekintette azt az új vasútvonalat, amelyet a régi olasz határ és Menton város között építettek.

Fegyveres banditák kirabolták egy máramarosi juhtenyésztés raktárát. Vakmerő kiraboltatás történt az elmúlt éjszaka Szaplonca máramarosmegyei községben. Éjféli 12 órakor két fellegyverzett, árcos férfi jelent meg Pop Ioan szaploncai gazdálkodó juhtenyésztésének a raktárában, ahol felvesséssel fenyegették meg a gazdát, majd 8000 lei értékű juhturót vittek el. A rablók eltűntek, majd a gazda azonnal a csendőrségre sietett, ahol jelentette éjszakai kalandját. A csendőrség rövid nyomozás után elfogta a tetteseket Vraja Gheorghe kányaházai és Tiplea Ioan oláhgyűrsi rovottmúltú tolvajok személyében, akiket bekísértek a máramarosszigeti ügyészség fogházába.

Idénnyaró vasárnap a Hármasszigeten. A természetjárók tudomására hozzák, hogy augusztus 25-én idénnyaró vasárnap lesz a Hármasszigeten. A turistaházat a fenti napon lezárják és ezért mindazok, akik felszereléseiket megőrzés végett ott tartották, vasárnap felélenül vegyék át.

13 lei 50 bani a népkenyér kilója Aradon

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Temestartomány királyi helytartóságának ármegállapító bizottsága módosította aradi vonatkozásban a népliszt és népkenyér árát. A módosító határozatnak megfelelően Aradváros vezetősége most becsajjtotta ki 14. sz. rendeletét, amely a következőképpen intézkedik:

Népliszt malomban 12.50 üzletben 12.70 lei népkenyér, ugy pékeknél, mint a fűszereseknél 13.50 lei.

Az új árak 1940. augusztus 23-án, pénteken lépnek életbe.

A német megszálló parancsnokság határozott:

A francia kormány nem térhet vissza Párisba

Vichyből jelentik. Hivatalosan jelentik, hogy a Petain-kormány és a Párist megszálló német csapatok parancsnoka között folyó tárgyalások befejeződtek. E szerint a német csapatok főparancsnoka nem járult hozzá, hogy a francia kormány székhelyét Párisba helyezték át. Kijelentette a főparancsnok, hogy körülbelül egy hónap múlva lehet szó a francia kormány Párisba költözéséről.

Vichyből jelentik: A francia sajtó a közelmúlt napokban jelentést közölt, amely szerint a francia kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy 51 óras munkafetét állapítson meg. Erre vonatkozóan Belin munkügyi miniszter a következőket mondotta: „A nélkülözésnek ebben a korszakában arról akarunk gondoskodni, hogy lehetőleg minél nagyobb számú francia jusson munkához és ezáltal megkeresse a létminimumot. Kévs munka van és sok munkaerő. Ezek száma a leszerelés következtében egyre növekszik. A jelenlegi helyzetben egyelőre még nem lehet a munkaidő meghosszabbításáról beszélni, mert még mindig milliószámra vannak francia munkások, akiknek nincs munkájuk”.

— LESZALLÁS KÖZBEN SZERENCSETLENSÉG ERTE A CFR REPULÓISKOLÁJÁNAK EGYIK GÉPÉT. Bucuressti. Lapjelentések szerint augusztus 17-én délután, miközben hatalmas záporos esett és heves szél fújt, egy Fleet-típusú repülőgépet, amelyet Teodoru Pavel, a CFR pilótáiskolájának kitűnő pilótája vezetett, leszállás közben szerencsétlenség érte. A kedvezőtlen idő, valamint az egyenetlen talaj következtében Strunga román község határában, ahol a leszállás történt, a pilóta nem tudta a leszállást megfelelő körülmények között végrehajtani s a repülőgép nekiment egy gépkocsinak, amely természetesen ott hajadt el. A repülő életben maradt és csak fején és arcán szenvedett külső sérüléseket, a repülőgép azonban porrá zúzódt. A szerencsétlenség ügyében megindították a vizsgálatot.

Pilisiné Böhm Elly

aranyéremmel kitüntetett vizsgázott kozmetikusnő kozmetikai műtermét

Piata Avram Iancu 18 szám

alá, I. emelet helyezte. (Birsony-ház) Tel.: 11-78

— Közel 6000 egyiptomit ítéltek el a háboru kitörése óta az angolok. Sansebastian. (Rador.) A Stefani Iroda jelenti: Londonból érkezett hírek szerint a háboru kezdete óta a legfelsőbb katonai angol törvényszék 5758 egyiptomit ítélte el Kairóban katonai természetű kihágások miatt.

— Ifju. Öreg. és Véndiákok! Folyó hó augusztus 25-én délelőtt 10 órakor a Lidó, Sir. Eminescu 36. kert. helyiségében Stroiyni Lajos, Kara Győző és Matusik Márton volt tanáraik társaságában összejövetelt tartanak, melyre minden korosztályú volt tanítványt szívesen látnak a Véndiákok. Ha valakinek van régi diák-kori csoportképe, úgy a találkozára hozza magával.

A HATSCHIK ügynökség 16-95
u. telefonszáma:

— Lopás. Pop Victor aradi görög katolikus lelkész bejelentette a rendőrségen, hogy meglopták. Ismeretlen tettes klopota zsebéből pénztárcáját, amelyben 2500 lei volt.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

A. EISZ gyógyszerész, Piata Avram Iancu 12
JANKA gyógyszerész, Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszerész, Str. Mărăsesti 1.

Ellátási zavarok az aradi piacon

A kereskedelem nem tudja kielégíteni a napi szükségletet sem. A fogyasztók idegessége s áruhalmozása is hozzájárul a bajokhoz

Mit mond a gyufaelosztó, a fűszeres, a mészáros és a hatóság...

Az aradi háztartásokban napról-napra jobban hiányoznak a legfontosabb cikkek, amelyek részben, vagy teljesen eltűntek az aradi üzletekből. Ilyen ritkasággá nőtte ki magát az elmúlt napon a gyufa is. Petróleum, cukor, étolaj-hiány mellett gyufa- és legújabbban zsír-hiány is fellépett. Sajnos úgy látszik, hogy sürgős megoldás a hiány kiküszöbölésére nem mutatkozik, azonban remény van mégis a hiányok részbeni pótlására, de addig is valóságos közelharcot kell folytatni negyedkiló zsírrért, negyedkiló cukorért és pár csepp petróleumért...

A gyufa

Az aradi dohánytözsdékben az elmúlt napon kizárólag a törzsvendégek kaptak gyufát. Sok esetben azonban már részükre is csak a kis disz-gyufadobozok jutottak és a csütörtök esti órákban ezek is kifogytak. Voltak, akik arról beszéltek, hogy a dohánytözsdékben készakarva rejtik el a gyufát, persze ennek nem sok alapja volt, mert minden trafik tulajdonos igyekszik a közönséget kiszolgálni. Az Aradi Közlöny munkatársa a gyufa-elosztó központhoz fordult, hogy a hiány valódi okáról érdeklődjék. Kérdésére a következő felvilágosítást kapta:

— A gyufahiánynak egyedül a közönség az

oka. Arad megszokott havi gyufafogyasztása 2-300 láda, egy ládában 1000 kisdoboz gyufa van. Majdnem tíz nap választ el bennünket elcséjétől és máig 350 láda gyufa fogyott el az aradi üzletekből. Az történt ugyanis, hogy a dohányváruk emelkedésekor az aradi közönség azt hitte, hogy a gyufaárakat is emelni fogják és ezért sietve megfelelő mennyiséggel látta el magát, sőt állandóan újabb és újabb vásárlásokat akar eszközölni. Semmiféle értesítésünk nincsen arról, hogy a gyufaárakat is emelni kívánja a Monopol és a temesvári gyufagyár rendelkezéseinket is a megszokott áron szállítja le. Egyébként is a hiány megoldódik, mert már a holnapi napon 150-200 láda gyufa érkezik Aradra.

Ebben az ügyben egvébként beszélgettünk a jövedéki árusítók raktárában aradi főnökével, aki az aradi dohánytözsdéket ellenőrzi. A maga részéről a következőket jelenti ki:

— Az aradi dohánytözsdék minden raktáron lévő gyufát eladnak. Arról szó sem lehet, hogy elrejtik. Ahogy az áru érkezik, a vevő nyomban kaphat gyufát. Áremelkedésről nem tudok.

Másik fontos probléma a petróleum. A fűszeres erre vonatkozólag kevés reményt tud nyújtani:

Nincs: petroleum, étolaj, szalámi

Elsősorban leszögezi, hogy a petróleum-vagonok, értesülése szerint tényleg még nem futottak be és ezért nem kaphat a közönség ebből a fontos cikkből. Hozzáteszi azonban, hogy az elosztók sok esetben a belvárosi kereskedőknek kijelentették, hogy csak a külvárosi üzletek részére adnak majd el petróleumot. A kereskedő reméli, hogy ez az eset nem állhat elő és ameddig a törvény biztosítja a vásárlási lehetőségét, addig a külvárosban és a belvárosban egyformán kapható lesz a petróleum. Más a helyzet a cukorral. A cukrot a Romcolind adja a kereskedők részére, de a Romcolind kicsinyben is foglalkozik eladással. Ha tehát a közönség sorban áll, várakozik megfelelő ideig, kaphat 5 kilogrammos csomagokat, de a kereskedőknek nem adnak el cukrot. Ugy, hogyha nagyritkán mégis hozzájuthat egy mennyiséghez, akkor negyedkilónként bocsátja áruba, hogy összes vevőinek jusson egy kevés. Végszükségben a kereskedő is sorba áll az 5 kilogrammos csomagért és haszon nélkül árulja a detail-áron beszerzett cukrot, hogy saját közönségét kielégítse...

Eltűnt az étolaj is egvébként. Ez rendkívül fontos cikk és eltűnésének oka egyelőre ismeretlen. A kereskedő feladja rendelését és a gyár válasznélkül hagyja, nem küldi az árut sem — egyszerűen nem szolgálja ki. A szalámi esetében ugyanez a helyzet. A szebeni gyár utazójánál feladott rendelést a gyár igazolta, de az árut nem küldte el. Amikor a kereskedő nagy költséggel segédjét küldte az áru után, az kénytelen volt üres kézzel visszatérni, azzal a válasszal, hogy szalámi nincs, a gyár nem tud küldeni.

A zsírral is súlyos a helyzet.

A zsír

— Kérek egy fél kiló zsírt! — hallatszik az egyik üzletben.

— Tessék a nagyságos asszonynak, negyedkiló zsírt adni... — hangzik a válasz.

A beszélgetés egy hentesüzletben folyik, ahol kár minden vitért. Zsír nincs, illetve kevés van és mindenkinek kell, hogy jusson, legalább néhány napra. A hentes álláspontja a következő:

— A hustalan napok következtében nincsen vágás. Már pedig, ha nincsen vágás, akkor zsír sincsen. Azt a zsírmennyiséget, amit azokon a napokon nyerünk, amikor szabad a hus forgalom bázozatala, tehát vágás is van, rövid órák alatt eladjuk s hogy mindenkinek jusson, nem áll módunkban többet adni egy családnak, mint negyedkilót...

A hentesek sürgős intézkedést várnak, mert — mint mondják — maguk szeretnék leginkább

azt, hogy a közönséget megfelelőképpen tudják kiszolgálni s ez az adott körülmények mellett csak a fentemlített mennyiségben lehetséges.

Hatósági vélemény

Az ellátási zavarokkal kapcsolatosan az Aradi Közlöny munkatársa kérdést intézett Aradváros vezetőségéhez, ahonnan — a gazdasági ügyosztály felvilágosításainak meghallgatása után — a következő tájékoztatást kapta:

— Sajnos, valóban mutatkoznak bizonyos ellátási zavarok, ezek azonban nem helyi jelentőségűek, hanem az ország más részein is észlelhetők. Máris történtek és megszakítás nélkül történnek inézkedések az összes nehézségek megszüntetésére és a közönség zavartalan ellátásának biztosítására. Ma két és fél vagon cukor érkezett Aradra, amit az aradi cukorgyár más cukorgyáraktól kapott kölcsön mert az itteni készletek kifogytak. A cukor kiárusítása azonnal megkezdődött és minden igénylőt kiszolgálnak, amíg a készlet tart remélhető azonban, hogy ennek kimerítése előtt újabb szállítmány érkezik. Intézkedés történt a kőolaj-szükségletek fedezéséhez szükséges mennyiségek haladéktalan leszállítása érdekében is és már napok előtt ígéret hangzott el, hogy ha a nehézségekkel kapcsolatosan visszaélések történének, ezeket megszüntessük és a szállítások lehetővé tétele érdekében is közbenjárunk.

A való helyzetkép azonban sürgős és célszerű intézkedéseket kíván s a felvázolt anomáliák megszüntetése a város közönségének érdekében halaszthatatlan.

Monaco ellen panaszkodnak a hazatért olasz állampolgárok

Milánó. Francia internálótáborokból hazatért olaszok elmondották a hatóságoknak, hogy úgy Franciaországban, mint Monacóban a legrosszabb bánásmódban volt részük. Monacóban a templomból kijövet inzultálta a francia-barát lakosság az olasz polgárokat és a helyi rendőrség valósággal asszisztált ezeknél a szegventeljes eseményeknél. Olyan intézkedések várhatók ezeknek a jelentéseknek kapcsán, hogy Monacó polgári lakosságának fegyverrel 24 órán belül be kell szolgálatni a katonai hatóságoknak.

Nehézségekbe ütközik a munkakamarai fogyasztási szövetkezetek létesítése

A munkakamarai elnökök az elmúlt napokban értekezletet tartottak Nagyszébenben és ezen az aradi munkakamara részéről Vostinar Gheorghe elnök jelent meg. Az értekezleten többek között a szakmai továbbképző tanfolyamok kérdéséről tárgyalták meg és megállapították, hogy a munkakamarák költségvetéseiben az erre a célra szereplő összegek túlkeves. Erre való tekintettel elhatározták, hogy a szakmai továbbképző tanfolyamok céljaira a munkügyi minisztériumtól rendkívül hitelek engedélyezést kérnek. Foglalkoztak az értekezleten a munkügyi minisztériummal az a tervével is, hogy a munkakamarák bevonásával a munkások és tisztviselők száma-

ra fogyasztási szövetkezeteket létesítenek. A munkakamarai elnökök megállapították, hogy a jelenlegi körülmények között szükséges alapokat csupán a részlegvek jegyzéseiből nem lehet előteremteni és ezért feltétlenül szükségesnek mutatkozik, hogy az újonnan alakuló fogyasztási szövetkezeteket a munkügyi minisztérium anyagi támogatásban részesítse. Megállapították azt is, hogy a kamaráknak nem állnak rendelkezésre megfelelő szövetkezeti szakemberek és erre való tekintettel elhatározták, hogy az említett szövetkezetek megszervezése céljából a Nemzeti Szövetkezeti Intézetből szövetkezeti szakemberek kiküldését kérik.

SPORT KÖZLÖNY

Küzdelem nélkül kerül az A) ligába a minősítőmérkőzésen meg nem jelenő csapat ellenfele

Csak a Mica-Crisana-mérkőzés megtartása biztos

Mint ismeretes, vasárnap három minősítőmérkőzés kerülne lebonyolításra az A) divízióba való bekerülésért, amelyek közül az egyik mérkőzés színhelye Arad lesz. Ez a mérkőzés, melyen a brádi Mica és a nagyváradi Crisana találkoznak, okvetlenül lebonyolításra kerül, miután mindkét csapat közölte, hogy résztvesz a minősítőn. A mérkőzést a Gloria-pályán bonyolítják le vasárnap éjszaka délután, fél 5 órai kezdettel.

A másik két selejtezőmérkőzés körül nincs minden rendben. Az FC Braila ugyanis, amelynek a Franco Romanával kellene játszania, ismétlenül közölte a szövetséggel, hogy nem áll ki a vasárnapi minősítőre. Hasonlóképpen járt el a Gloria is, amelynek vezetősége tudomására

hozta a központnak, hogy nem állítja ki csapatát a nagyváradi selejtezőre a Victoria ellen.

A szövetség a minősítő mérkőzésekkel kapcsolatban olykorrendű rendelkezést hozott, mely szerint, ha valamelyik csapat nem jelenne meg a kitűzött mérkőzésen, úgy ellenfele küzdelem nélkül kerül be az A) ligába. Ha mindkét csapat távolmaradna, akkor a szövetség fenntartja magának a jogot, hogy az A) liga résztvevőinek kiegészítéséről gondoskodjék.

Jelenleg tehát az a helyzet, hogy ha a Gloria és az FC Braila valóban távolmaradnak a minősítőktől, úgy a Victoria és a Franco Romana küzdelem nélkül kerülnek be az A) divízióba.

Dijakat irt ki a magyar labdarúgó bírótestület a legeredményesebb játékvezetők részére

Budapest. A Játékvezetők Testülete az augusztusi táborozáson hangsúlyozottan közölte a játékvezető gárdával, hogy az ellenőrzés a jövőben még szigorúbb lesz, mint eddig volt. Viszont a jó játékvezetőket jutalmazni kívánja a jövőben a JT. Most jelent meg ennek a „versenynek” a kiírása.

A jutalmazás alapelve, hogy nem a minél többször szereplő játékvezetőket kívánja jutalmazni a JT hanem azokat akiknek játékvezetése minőségileg emelkedik ki az átlagon felül.

A jutalmazás elbírálásánál a következő körülményeket veszik majd figyelembe:

1. A játékvezető magatartása a pályán és azon kívül.
2. A hibátlan, elfogulatlan, nem mérlegelő játékvezetés.
3. A fezzelmezés végrehajtásának módja a pályán.
4. A bátor, magatartás a játékvezető-társakkal szemben.

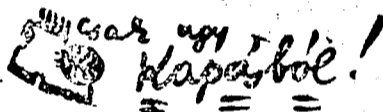
Három külön csoportban bírálik el majd a játékvezetőket: az NB-ben, az alszövetségekben és alosztályokban, végül a nemzetközi mérkőzéseken szereplő játékvezetőket.

A jutalmak a következők:

1. A legeredményesebben szereplő NB I. osztályú játékvezetőnek ezüst versenypálya és JT veret.
2. A két legeredményesebb NB. I. osztályú játékvezetőnek egy-egy ezüstsip és JT veret.
3. Az NB II. osztályú játékvezetők közül a négy legeredményesebbnek egy-egy JT veret.
4. Alszövetségenként, illetve alosztályonként a négy-négy legeredményesebb játékvezetőnek egy-egy JT veret.
5. A legeredményesebb nemzetközi játékvezetőnek ezüstsip és JT veret.

A jutalmazás rendszere nyilván még jobban fogja növelni a játékvezetők becsúgvát, ami kétségkívül jó hatással lesz a játékvezetés színvonalára.

O Magyarországi nemzetközi teniszbajnokságon Jusits megismételte gödöllői győzelmét az olasz Tonolli fölött: ezúttal 6:2, 4:6, 6:1 arányban győzte le. A női-párosban Tonolli Flórián-Várszeginé, Hidassyné 6:2, 6:1.

Budapesten tegnap a budapesti és a belgrádi siketnómák válogatott labdarúgó csapatai mérköztek és a budapesti csapat 3:2 (3:1) arányban győzte le a belgrádi siketnómák csapatát.

A Szeged és a Gamma csapatát Budapesten a kitűzött érem-mérkőzés helyett a szakadó eső következtében csak hátsós mérkőzés látszottak amelyet a szegedi csapat 8:5 (5:2) arányban nyert meg. A gólokon Mester (3), Nagy (2) és Boznár (2), mindkettő 11-esből, illetve Sütő (3) és Turay II. (2) osztrákcsúttak.

Prasz'er az AMTE egykori csatára, aki az elmúlt idényben a Juventusban játszott, Bucurestiben a Venus edzésén vett részt. Beavattottak úgy tudják, hogy a Venus nem szerződött új játékost, mert jelenlegi gárdáját majd saját nevelésű fiatalokkal akarja kiegészíteni.

O A JUVENTUS NEM INDUL A B) LIGÁBAN SEM. A bucaresti-i Juventus a napokban vezetősegi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a B) ligában sem indulják csapatukat. A határozatot, amellyel a Broul Federal döntését megváltoztatták sérelmesnek minősítik a Juventus és levonja a konzekvenciát olyképpen hogy csapatát nem indítja a bajnokságban.

O Pénteken kezdődnek az országos uszóbajnokságok. Az országos uszóbajnoki verseny Bucurestiben pénteken délelőtt 10 órakor kezdődik és azon valamennyi számottevő uszó rajthoz áll. A vízpoló-tornán négy csapat: az „U”, a CFR Bucuresti, az MSE és az LSA csapatai vesznek részt.

O Újabb finnországi meghívást kapott Kelen János magyar futóbjainok, Kelen János, a legjobb magyar hosszútávúfutó, aki a közelmúltban szép eredményeket ért el Finnországban, újabb finnországi meghívást kapott: szeptember 10-ére Tempererbe, szeptember 17-ére pedig Helsinki-be. Kelen az előbbi helyen 5000 méteren, az utóbbin pedig 10.000 méteren áll rajthoz, a legjobb finn futók társaságában.

Teleki Mihály Marienburgban

Budapestről jelenti a DNB: Teleki Mihály gróf magyar földművelésügyi miniszter, minté Darré német földművelésügyi miniszter vendége, Marienburgba érkezett. Itt Förster közzetelvtartó és vezető fogadta, valamint a tartományi parasztszervező, A kivonult hitlerifjúság lelkesen éltette Teleki magyar földművelésügyi minisztert.

Megjelent a középiskolák új analitikus tanterve

Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial szerdai számában rendelet jelent meg a középiskolák új analitikus tantervéről. A rendelet értelmében a francia nyelv továbbra is kötelező tantárgy a középiskola valamennyi osztályában, a latin nyelvet a harmadik osztálytól kezdve tanítják és az ötödik osztálytól kezdődően tanulják a növendékek vagy a német, vagy az olasz nyelvet. Érdekes intézkedés az is, amely elméleti és gyakorlati munkaközösségeket létesít a középiskolákban.

Egy másik törvény részletesen foglalkozik a tanonckérdés reformjaival

Rádióműsor

PÉNTEK, AUGUSZTUS 23.

Bucuresti rövidhullámú adó. 6.45: Reggeli műsor. Radio România és Radio Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó. 13.15: Hangrögzítések. 14: Hírek. 14.10: Doina Suchici kisasszony tangóharmonikázik. 14.20: Busuiocanu szaxofonhangversenye. 14.22: Nic. Cucu xilofonhangversenye. 15: Közlemények. Radio România 19.50: Hírek magyar nyelven.

Radio România és Radio Bucuresti. Időjelzés, majd Constantin Noica előadása. 20.20: Három nagy hangszer-mester: Thiibaud, Cortot és Cassals. Radio România, Radio Bucuresti és a rövidhullámú adó. 20.40: Hírek. 21: Manon opera előadása hangrögzítéssel. Az első szünetben 21.35-21.50: Hírek. A második szünetben 22.15-22.20: Sporthírek. A harmadik szünetben 23.15-23.35: Hírek német, olasz, francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.40: Ébresztő Torna. 8: Hírek. Közlemények. Étrend. Hangrögzítések. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízleírószolgálat. 13: Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10: Balalajka zene. 13.40: Hírek. 14.30: A 15. honvédegyalozred zenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Feldolvasás. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Énekszámok. 18.15: Éjjeli versívők előadása. 19.15: A rádió szalonzenekara. 19.40: Sporteredmények. 20.15: Hírek magyar és román nyelven. 20.25: Felolvasás. 21.10: Beethoven-hangverseny. 22.40: Hírek. 23.10: A rádió szalonzenekara. 24: Hírek idegen nyelveken. 0.20: Cigányzene.

Budapest II. 20.30: Felolvasás. 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Szórakoztató hangrögzítések. 22.40: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 24.

Bucuresti rövidhullámú adó. 6.45: Reggeli műsor. Radio România és Radio Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó. 13.15: Petrica Motoi zenekara játszik. 14: Hírek. 14.30: Ioan Radu kisasszony énekel. Petrica Motoi zenekara kísérete mellett. 15: Közlemények.

Radio România. 19.50: Hírek magyar nyelven. Radio România és Radio Bucuresti. 20: Időjelzés, majd Rádióposta. 20.15: Lisette Dima énekel. Radio România, Radio Bucuresti és a rövidhullámú adó. 20.45: Hírek. 21: A régi keringőből a mai keringőig (hangrögzítések). 22: Hírek. Sporthírek. 22.20: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 22.40: Tánclélmények. 23-23.30: könnyű zene.

Budapest I. 7.40: Ébresztő Torna. 8: Hírek. Közlemények. Étrend. Hangrögzítések. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízleírószolgálat. 13: Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Hangrögzítések. 15.30: Hírek. 17.10: Ifjúsági rádió. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Rádióposta. 18.45: A rádió szalonzenekara. 19.10: Este a faluban. 19.45: A 18. századbeli telepítések és az ország népei. Előadás. 10.15: Hírek magyar és román nyelven. 20.25: Közvetítés a Budavári Koronázó Főemplomból. 21.10: Lóversenyeredmények. 21.20: Újságitóna közvetítése az Angol-parkból. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek idegen nyelveken. 20.20: Tánclélmények. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.15-19.45: Mezőgazdasági felőra. 20.15: Cigányzene. 21: Hírek lóversenyeredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Kamarazene hangrögzítéssel. 22.10: Felolvasás. 22.40: Időjárásjelentés. és

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Szigoru rendszabályokat léptettek életbe Szatmáron a cukorellátás biztosítása érdekében

A szatmári árelenőrző bizottság közleményt adott ki, amelyben a közönség tudomására hozza, hogy a városban és a megyében megfelelő cukormennyiség található s abban a lakosság nem szenvedhet hiányt. Erre a megnyugtatóra azért volt szükség, mert egyes kereskedők megtagadták a cukor kiszolgáltatását vevőiktől. Éppen ezért a szatmári árelenőrző bizottság új rendszert vezetett be, amellyel biztosítani igyekszik a közönség cukorral való zavartalan ellátását. Így a lerakatok mától kezdve, éppen úgy mint eddig, kiosztják a cukrot a nagykereskedőknek és a kiadott mennyiségről, valamint a nagykereskedő nevére, a kiadás időpontjáról nyilvántartást vezetnek. A nagykereskedők ugyan így járnak el a kiskereskedőkkel szemben, nyilvántartási névsorukat benyújtva a Nemzeti Gárda helyi bizottságának, amely ilyen módon állandóan tájékozódva lesz, hogy melyik kiskereskedő mikor és mennyi cukrot ka-

pott. Ily módon könnyen megállapíthatják majd, melyek azok a kiskereskedők, akik bár rendelkeznek cukorral, nem adják ki azt vevőiknek. A cukorral rendelkező kiskereskedők nevét a lapokban közölni fogják, hogy így tájékozottassák a közönséget. Azokat a kereskedőket, akik nem tartják be a fenti szabályokat, eltiltják a cukorárúszástól, de bezárják azoknak a kereskedőknek az üzletét is, akik a cukrot drágábban árulják, mint annak megállapított ára. A kiskereskedők csak a körzetben lakó, állandó vevőnek adhat ki cukrot, bejegyezve a vásárló nevét és az áru mennyiségét. A fogyasztók minden panasszal egyenesen a Nemzet Pártjának gárdájához forduljanak, akár személyesen, akár távbeszélőn. Azok ellen, akik halmozást kísérelnek meg, súlyos büntetéseket alkalmaznak. Ha ez a rendszer sem bizonyulna elégségesnek, ugy-

tember 15-ikén már létező kereskedelmi vállalatok működését illeti, ezek működésükben csak 1941. január elseje után kötelesek az új törvénykönyv intézkedéseire alkalmazkodni. Az ügyvezetésre és a felügyelőbizottságra vonatkozó 235. és 254. szakaszok azonban már szeptember 15-ikén életbelépnek. A részvények névértékére vonatkozó intézkedések, amelyeket a 196. szakasz 1. bekezdése szabályoz, nem alkalmazandók azon részvénytársaságokra, amelyek a törvény életbelépésekor már működnek.

Tudnivalók a tűzifa vasuti szállításával kapcsolatos beadványokról

Temestartomány királyi helytartósága átfraival fordult Aradváros gazdasági ügyosztályához, kérve, hogy a következőket hozzák az érdekeltek tudomására: Olyan esetekben, amikor a falerakatok és fakereskedők tulajdonosai panasszal fordulnak vagonkiutalások vagy egyéb szállítási zavarok miatt a vasut illetékes szolgálataihoz, mellékeljék az illető állomás igazolását a vagonigénylésről, mert ennek hiányában panaszukat nem vehetik tudomásul.

Rendelet törvény készült a tanonc-szakoktatás megszervezéséről

Stan Ghitescu munkaügyi miniszter rendeleti törvényt készített a tanonc-szakoktatás megszervezéséről. A már aláírt rendeleti törvény kimondja többek között, hogy a munkaügyi minisztérium által létesített tanonciskolákon kívül — miniszteri jóváhagyással — joguk van a tanoncoktató tanfolyamok létesítésére a következőknek:

1. Munkakamarák, vagy kereskedelmi kamarák, 2. Állami vagy magán kereskedelmi és ipari vállalatok,
3. Az elismert vallásfelekezetek törvényes szervei,
4. Szakmai szervezetek, ha tagjai románok, vagy ha jogi személyiséggel rendelkeznek és ha tevékenységüket közhasznúknak ismerték el.

Szatmár városa 21 leiert adta el 11.000 liternyi borkészletét

Rossz a szőlőtermés — drága a bor

Szatmár város 11.000 liternyi borkészletének értékesítésére árlejtést tartott a város-házán. A bor kikiáltási ára 12,50 lei volt, tehát annyi, mint amennyit a legutóbbi árlejtésen ígértek érte. A nagy versengésben 21 leire verték fel a városi bor árát. Az első árlejtésen, amely alig néhány héttel ezelőtt volt, még csak 10,05 leit ígértek a bor literjéért. A város akkor nem adta. Később, a második árlejtésen már 12,25 leit ígértek a borkereskedők a város borkészletéért, amit most 21 leiert sikerült értékesíteni. Ennek a bor-árlejtésnek ritka anyagi sikere azzal magyarázható, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt gvenge lesz az idei borteremés. A kereskedők tehát magasabb árakat fizetnek a meglévő bormennyiségért, csak hogy szükségletüket biztosítsák. Annyi tény, hogy szatmárhegyi borért már evék óta nem fizettek 21 leit a nagykereskedők.

= SZEPTEMBER 10-IG LEHET LÁTTAMOZTATNI A SZÁMLA ÉS FIZETÉSI REGISZTEREKET. Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság közli, hogy a pénzügyminisztérium távirati rendelkezése értelmében szeptember 10-ig hosszabbították meg azt a határidőt, ameddig azok, akik eddig nem láttamoztatták számlakönyveiket és 2 százalékos fizetési regiszterkönyveiket, ezeket bírságmentesen láttamoztathatják. Azok tehát, akiknek számlakönyveit az elmúlt napokban a határidő lejártára való tekintettel, nem fogadták el láttamozás végett, szeptember 10-ig jelentkezhetnek azok, akik a kivetési pénzügyigazgatóságon

= Oroszország gvaopotot és gépkocsikat szállít réz és ólom ellenében Jugoszláviának. Be-grádi jelentés közli, hogy Bo-ovjev, a szovjet gazdasági bizottság vezetője, a jugoszláv külkereskedelmi igazgatósággal tárgyalásokat folytat arra vonatkozóan, hogy Jugoszláviából rezeret, ólomot és ferro-silíciumot vásároljanak gvaopot, parafin, gummi és gépkocsik ellenében. A szerződést a szállításra vonatkozóan a két állam köti meg és a jugoszláv állam a megrendeléseket azután szétosztja az egyes magáncégek között.

Részletes ismertetés a szeptember 15-én életbelépő kereskedelmi törvénykönyv újításairól

Mint röviden már jelentettük, a hivatatos lap tegnapi száma a kereskedelmi törvény módosítását közölte. A főbb módosítások — mint Grvia igazságügyminiszter indoklásából kitűnik — a következők:

1. A váltók és csekkek aláírása tárgyi kereskedelmi cselekményt képez, még akkor is, ha egyik fél sem kereskedő.
2. Ujból szabályozták a kereskedői képesség szabályait. Kereskedő csak az lehet, aki a polgári törvénykönyv értelmében képességei birtokában van, örökség útján azonban a kiskoru is folytathatja a kereskedelmi üzletet ugyiszintén a gyámság alá helyezett kereskedő családja.
3. A céglaisztrómba felvett bejegyzések és módosítások harmadik fél részéről csak akkor fellebbezhetők meg, ha az megjelent a hivatatos lapban.
4. A kötelező üzleti könyvek alól kivonták a másolókönyvet, tekintettel arra, hogy minden üzleti levelet, amit a kereskedő elküld amugy is meg kell számozni és másolatban megőrizni. Az üzleti leveleket és dokumentumokat 5 évig kell megőrizni. A leltárt az üzleti év — és nem a napári év — befejezése után 3 hónapon belül kell elkészíteni.

A tisztességtelen verseny

5. A tisztességtelen verseny címen a polgári kereset csak a károsult teheti folyamata, ha a kereskedelmi és iparkamara azonban közérdekből panaszt tehet az ügyészre a bünvádi eljárás megindítása érdekében a tisztességtelen verseny megszüntetésére. A polgári kereset a bünvádi eljárással egyidejűleg érvényesül.
6. Kereskedelmi társulatok — ha a társulati szerződés megengedi — ügynökségi műveleteket is folytathatnak.

A kereskedelmi üzlet átvevője az adókat ajánlott levélben köteles értesíteni az üzlet átvételéről.

A kereskedelmi társulatok

7. A részvénytársaságok minimális alaptőkéje a jövőben nem két, hanem egymillió lei lesz.
 8. A társaságoknál az az igazgató, aki a megszerzett műveleteket meghaladó műveleteket akar kezdeményezni köteles erről értesíteni a többi adminisztrátort, akiknek ellenvetési joguk van.
 9. A részvények minimális névértékét az eddigi 1000 lei helyett 500 leire szállították le. A részvény aláróli szolidárisan felelősek és adósok a részvények teljes kifizetéséért.
- Minden részvény egy szavazatra ad jogot, de az alapítási okiratban korlátozhatják azon részvényes szavazatainak számát, akinek több részvény van birtokában.
- Tilos a saját részvényekre kölcsönt és előleget felvenni.
- A részvénytársaságok tartalékalapja, létesíthetnek a részvények egyrészének sorsolás után való visszavonására.
10. A részvénytársaság adminisztrátorának biztosítéka 500 ezer lei lesz, amit hivatalba lépés előtt le kell fizetni. Az igazgatóság tagjai és az adminisztrátor illetményeit ha az nem hatadja meg az alapszabályokban felvett összeget — a közgyűlés nem köteles külön jóváhagyni. A vezérigazgató tagja lehet az igazgatóságnak.
- Ugyanazon személy legtöbb nyolc részvénytársaság felügyelőbizottságának.
- A törvény ezután az igazgatók és adminisztráto-

rok fokozott felelősségéről intézkedik. Felelős az igazgató az alantas személyzet okozta kárért is, ha kellő ellenőrzés esetén a károkozás nem fordulhatott volna elő. Az igazgató köteles jelentést tenni az igazgatóságnak minden szabálytalanságról, amit észlel. A cenzorokhoz a feljelentést csak a részvénytőkének legalább tizenketted részét képviselő részvényesek tehetik meg.

A felelősségre vont igazgatót azonnal felüggesszük állásából. A törvénytörvényhez a közvetlen feljelentést csak a tőke nyolcad részét képviselő részvényesek tehetik meg.

A cenzorokat 5 évre választják és függetlenek az igazgatóság tagjaival szemben. A részvénytőke kisebbségét alkotó részvényesek csak a cenzorok után ellenőrizhetik az ügyvezetést. A részvénytársaság tagjait alkotó részvényesek magánhitelre nem kérhetik a társaság felosztását.

Romániai székellyel bíró és román törvények alapján megalakult részvénytársaságok az összes jogok birtokában vannak, de az összes kötelezettségeknek is eleget kell tenniük. A részvénytársaságok szerződésük üzemük folytatásához szükséges falusi ingatlanon azonban az augusztus 9-i zsidó statutum rendelkezései érvényben maradnak és az a kereskedelmi törvénybe is befolglatták.

A kereskedelmi törvény további intézkedései a szerződéses végrehajtásáról és felmondásáról, az esedékes adósság kamatozását kötelezettségéről a bizományi szerződésről, folyószámláról, szállítási és biztosítási aktúokról, stb. intézkedik. Új, a jelenlegi gazdasági körülményeknek megfelelő szabályozást kapott a moratórium és a csőd eljárás is. Általában a legújabb újítás a német kereskedelmi törvénykönyvet vette alapul, de igen sok helyen az 1887. évi román kereskedelmi törvény intézkedéseit vették fel újra.

A Monitorul Oficial augusztus 20-iki száma egybeként közli a módosított kereskedelmi törvénykönyv teljes szövegét, valamint a kereskedelmi törvénykönyv életbelépéséről szóló rendeleti törvényt. Eszerint szeptember 15-iki hatállyal úgy az 1887. évi okirály-sárbeli, mint az 1875. évi erdélyi kereskedelmi törvénykönyv érvényét veszti. Ugyancsak hatálytalanítják az 1881. évi csőd törvényt, valamint az 1931. április 10-iki cégbejegyzési törvényt, viszont az 1938. december 15-iki cégbejegyzési törvény 1—18. szakasza bezárolag érvényben marad. Hatályát veszti a biztosítótársaságok működéséről szóló, 1930. július 7-iki törvénykönyv 49—97. szakasza valamint a tisztességtelen versenyről szóló 1932. május 18-iki törvény, viszont a bankügyletek szabályozásáról szóló, 1934. május 8-iki törvény változatlanul érvényben marad. Nem módosítja az új kereskedelmi törvény a zsidó jogi helyzetét szabályozó, 1940. augusztus 8-iki törvény, ceterum rendeleti törvényt sem.

Az új kereskedelmi törvénykönyvnek az üzleti könyvekre vonatkozó 40., 111., 275. és 469. szakaszai csak 1941. január elsején lépnek életbe. A kereskedők és kereskedelmi társaságok határidő kapnak arra, hogy cégüket az új kereskedelmi törvénykönyv rendelkezéseinek megfelelően módosítsák. Háromhavi határidőt adnak a kereskedőknek arra, hogy a képviselőkre vonatkozó intézkedésekhez, amelyeket a 87. és 90. szakaszok írnak elő, alkalmazkodjanak. Azon kereskedelmi társaságok, amelyek az új kereskedelmi törvénykönyv életbelépésekor már törvényesen megalakultaknak tekinthetők, minden további formaszámla nélkül folytathatják tevékenységüket. Ami a szep-

A lengyelhatalmak gazdasági együttműködéséről tárgyaltak Berlinben a német-olasz kormánybizottságok

Berlin, (Rador). A német-olasz gazdasági viszonyt szabályozó német és olasz kormánybizottságok Berlinben augusztus 12-ike és 17-ike között megbeszéléseket tartottak. A megbeszélések folyamán megvitatott mindazokat a kérdéseket, amelyek a háború tekintetében mindkét országot egyaránt érdeklik. Ennek során meggyeztek a cseh-morva védőkészségi német vámtarifákra vonatkozó kapcsolatok valamint Olaszországnak a Németország által megszállt területekkel folytatott kereskedelmi kapcsolatairól. A megbeszéléseken részt vett Giannini olasz követ is, ami lehetővé tette, hogy tárgyalásokat folytassanak Németország és Olaszország háború utáni megatartása kérdésében. Giannini követ főképpen Ribbentrop német külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseket, valamint Funk német nemzetgazdasági miniszterrel. Ezeknek a tárgyalásoknak során megállapították, hogy a két ország álláspontja a jövőben követendő gazdasági eljárás tekintetében teljesen azonos.

A zsidó építésszek jelentkezési kötelezettsége. Fővárosi lapjelentések szerint a romániai építésszek testületének dékáni hivatala felhívja az 1940. augusztus 9-iki rendeletű törvény előírásainak 2. csoportjába tartozó zsidó építésszeket, hogy szeptember elséig nyújtsák be a dékáni hivatal titkárságánál a 2-ik csoportba való tartozásukat igazoló okmányokat. A dékáni hivatal ugyanígy táblázatot terjeszt elő az igazságügyminiszteriumnak az építészeti szakértőkről.

A BELGA NEMZETI BANKNAK 158 EZER FRANK ÉRIKÜ ARANYKÉSZLETE MARADT. Brüsszelből jelentik, a belga nemzeti bank most tette közzé hivatalos jelentését Belgium aranykészletéről. E szerint Belgium aranykészlete a háború kitörésekor huszonegy milliárd frank volt, ma csupán 158 ezer. A differenciát a Pierlot-kormány szállította külföldre.

Olajgyárak ellátása. A nemzetgazdasági minisztérium 52.019-1940. számú rendeletének alapján a város gazdasági hivatala közli, hogy az olajgyárak a jövőben a piacról kötelesek beszerezni szükségleteiket, mert a zárolt napraforgó-mag és repce-készleteket a jövőben nem használhatják.

A romániai font-bankjegy tulajdonosoknak bankletétbe kell helyezniük a birtokukban levő pénz-jegyeket

Bucuresti. A bucaresti angol nagykövetség hivatalosan közli: Augusztus 23-tól kezdődően az angol kormány rendelkezése következtében az angol nemzeti bank font-bankjegyeit nem fogad el beváltásra. A nagykövetség felszólítja mindazon romániai lakosokat, akiknek tulajdonában ilyen bankjegyek vannak, hogy azokat még a mai nap folyamán olyan belföldi pénzintézeteknél helyezték lejtébe, amelyek devizakereskedelmre jogosultak. A bankjegyeknek Angliába történő szállítása a tulajdonos veszélyére történik, az angol nemzeti bank megállapodást kötött, hogy ezeknek a bankjegyeknek ellenértékét külön romániai számlán jóváírja, hogy azok azután a volt bankjegy tulajdonosoknál kifizethetők legyenek.

Uj igazgató került a temesvári Banca Nationala élére. Mint értesülünk Esanu Gheorghet, a Banca Nationala timisoarai fiókjának eddigi igazgatóját Bucurestibe neveztek ki a Banca Nationala vezérigazgatójává míg Vica Grigorie főkönyvelőt a calafati fiók igazgatójává léptették elő. A temesvári fiók új igazgatója Porcea Victor, a bucaresti-i központ főkönyvelője, valamint az aradi fiók volt igazgatója lett, míg helyettesévé Fenesan Ion könyvelőt neveztek ki.

SZILARD A DOLLAR ÉS AZ ARANY ARFOLYAMA. Bucurestiből jelentik a Rador: A főzsde tegnap vajamivel élénkebb volt. Az ipari részvények árfolyama az előző napokon jegyzet szint körül mozgott. A deviza-piac nyugodt. A dollár árfolyama 600 lej körül szilárd. Az aranyat keresik, az áremelkedés 400 lej egy Napoleón aranyánál. A font-sterlingért 1600 lejt kínálnak. Az üzletkötések száma igen csekély.

SVÉDORSZAG ÉS HOLLANDIA KÖZÖTT UJLAG MEGINDUL A KERESKEDELMI FORGALOM. Stockholmól jelentik: A svéd külügyminiszter közölte, hogy Svédország és Hollandia között a kereskedelmi és kliringforgalom újból megkezdődött. Erre nézve bizonyos kedvezményeket engedélyeztek. Egyelőre átmeneti jelleggel létesítettek megoldást, szeptemberben pedig a két ország megbízottjai tárgyalásra ülnek össze, amikor is a kérdést véglegesen rendezik.

TERMESJELENTÉS. Bucuresti. Augusztus 15-20. között a termésjelentés a következő: A tengeri helyzete javult. A cséplés menetét akadályozza a gépezetek és gépek hiánya. A szőlőkben 70-90 százalékos a kár.

Temestartomány vezetősége felszólította a temesvári pékeket hogy süssenek élvezhető s elegendő népkenyvert. Temesvár, Ciupe Gheorghet dr. helytartósági vezértitkár magához kéréte a temesvári pékek vezetőit és tudomásukra hozta, hogy a céhen keresztül értessék meg az összes pékekkel, hogy élvezhető népkenyvert süssenek, mégpedig a szükségletnek megfelelő mennyiségben.

Átszervezik az európai fűrészárukereskedelmet. Berlini jelentés szerint a nyugateurópai háború alakulása nagymértékben befolyásolja a délkeleteurópai államok fűrészárukivitelét. A romániai erdőkielhasználás új szabályozás előtt áll és Jugoszláviának, amely eddig főképpen a francia és angol piacot látta el, szintén változtatnia kell fakivitelének irányán. Az érdeklődés homlokterében Oroszország áll, amely a lengyelországi, finnországi, bukovinai, beszarabiai, litvániai, lettországi és északiországi területekkel egyben jelentős erdőségeket is gyanorodott. Oroszország előreláthatólag elsősorban Németországba bonyolít majd le nagyarányú kivitelét. A skandináv államok minden bizonnyal szintén alkalmazkodnak rövidesen az új helyzethez.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottat meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket a hirdetőre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Négy középiskolát végzett fiatalember, hadmentes, bármilyen kisegítő állást keres. Címeket „Kisegítő” jellegre a kiadóba kér. 3946

ALKALMAZÁST NYER

Bejárónőt keresek 2 személyhez, rendes, jóvalót. Str. Mihăleşti 33., Stern.

Megbízható, mindenes főzőnőt éves bizonyítvánnyal keresek Str. Duca 20., II. em., 9., jelentkezni 9-11 és 3-5-ig.

Gyakorlott kiszolgáló leány felvételt Löwinger kötöttárúüzletben

LAKÁS

Elegánsan bútorozott, egy vagy két szoba fürdőszobával, esetleg konyhaszobával a város főterén kiadó. Cím a kiadóban. 3948

Kétszobás, konyhás, uccai lakás 750 leu-ért kiadó. Str. Penes Curcanul No. 12.

Elegánsan bútorozott szobát, kapualattú beláratással, a központban keresek. Címeket a kiadóba kérek. 3952

Modern, egyszobás, konyhás és kétszobás konyhás lakás és egy kis szoba olcsón kiadó. Str. N. Filipescu 35. 3955

Kiadó különbejáratú bútorozott szoba, fürdőszobahasználattal. Str. Minervei 2. 3937

Modern, háromszobás villalakás azonnalra vagy október 1-re kiadó. Calea Romanilor 26. 3929

VÉTEL - ELADÁS

Ágyterítő, sezlonterítő, kitűnő állapotban eladó. Cim: Str. Legionarilor 18., tisztviselőtelep. 3947

Elsőrendű háztarhonyát kaphat, ugyanott gyönyörű tarhonyát hozott listából készítünk. Str. Dr. Petran 4. szám. kapu alatt balra. 3953

Irógépek,

ujak és használtak nagy választékban, részletfizetésre is,

Császár írógépvállalatnál

Könyvtárakat megvételre keresek. Címeket a kiadóhivatalba kérek. 3935

Zongoraszéket megvételre keresek. Almási Bul. Reg. Ferdinand 35. 3942

Zongora, Stingl gyártmány, olcsón eladó. Tempo, Fischer Elíz-palota. Zalogcéduláját olcsón hosszabbítjuk, előleget nyújtunk

Valódi Purgly-dinnyét

és triss jó gyümölcsöt

Wagnernénál vehet. Minorta templommal szemben

INGATLAN

BRASSÓI NAGYÁLLOMÁS közelében, a szerdai piactól egy pár méter távolságra, 400 négyzetméteres telkemet új felemeletes házszal együtt amely áll: 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, félmeletesen 2 szoba, konyha fürdőszoba. A szobák nagysága 28-30 négyzetméter. Villanyvilágítás, vízvezetékek és az udvarban gyümölcsfákkal. Elcserelném ehhez hasonló házzal. Bruttó jövedelem 52.000 lei. Cim a kiadóban. 3899

KÜLÖNFELEK

Pénzestársat keresek 80-100.000 lei tökével rentábilis üzlethez. Tőkét biztosítom, javábbá 20 százalék hasznót. Ajánlatokat „Tisztesseges kereskedő” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérem. 3954

Irógépek, National-kasszák javítását tudatosan vállaljuk Erika Irógépszaküzlet Str. Alexandri 5 tel. 13-93 3510

Olcsó bevásárlási alkalom a TEMPO bizományi üzletben

Fischer ház palota. Mahagóni ebédülő 7500 modern hálók 8500 leu-tól. Irasztalok 1200, porshivó 2500 zöld vaságy éjeliszekrénygye: lei 1400, zongoraszék nádüléssel 160, állótűkőr 1400 ágvsodrony. betéttel 500, festett ágvszekrény 800, előszobafal 800, rézágvs és sodrony és matrac 4800, fehér porcellán mosdókészlet vasállvánnyal 650 iskolai gyermekpad 600, sport-gyermekkosci 2200, 4 drb kárpitozott szék 580, állófogas 900 lei. Zalogkölcsonöket közvetítünk a temesvári zálogházba, elintézésig előleget adunk. Zalogcéduláját megvásároljuk.

HATSCHÉK

Ingatlanforgalmi iroda, Arad, Bul. Ca. rol 46. (lakás ugyanott), telefon 16-95., előnyös ajánlatai (Árak ezrekben!) 4.500: Piacéri Átjáróház, 6 üzlet 13 lakás jó jöv. — 3.500: Corsohoz közel 9 lakásos sarokház, modern összkomfort erkélyek. jó jöv. — 2.500: belv. bérházcomplexum. 1/3 részben új, 640-öt telek. jó jöv. — 2.000: Corso mellett 4 üzlet, 6 középnyag lakás parkett, fürdősz., jó jöv. — 1.850: központban emeletes sarokház, 8 középnyag. parkettás, fürdősz. lakás nagy kert — 1.700: ugyanott renovált üzletes sarokház. jó jöv. — 1.400: 4 fürdősz., középnyag 4 kis lakás, jó jöv. — 1.100: Avr. Jancu-terénél, mind uccai szobák, fürdőszobák, nagy pince, 10% jöv. — 960: színházhoz közel emeletes sarokház, 3 sz., elő. fürdősz., parkettás lakások, beépíthető front — 920: Allomásnál főúton, átjáróház, 6x2, 8x1 szobás lakás jó jöv. — 800: Semináriumnál sarokbérház 2 üzlet 1 nagy, 10 kis lakás, összközelművek, 92 ezer jöv. — 660: sarokház 3 sz., fürdősz., parkett, 2x2 sz., 8x1 sz. lakások. — 670: kerttel, lósnál új családi ház, nagy kerttel, e30: városházához közel 4 és 2 szobás, fürdőszobás lakások kert. — 625: Central mozinál, főúton, 3 sz., fürdőszobás, 2x2 sz., telj. lakás, kert. — 600: kath. gimnáziumnál, telerészben új, 2x3 sz., elő. fürdőszobás, parkett kert, kedv. ilzfelt. — 580: belváros mellett 2x2, 6x1 sz., telj. lakás, jó jöv. — 520: belvárosi sarokház üzlet új 3 sz. fürdősz. két kis lakás, jó jöv. — 440: Catedralei térnél üzletes sarokház, 5 kis lakás, közelművek, 10% jöv. — 400: Ortutav-palotánál 5 lakásos közműves nagy jöv. telekárban — 370: Gloria-nál 2 sz., fürdősz., külön 2 szoba telj. lakások. — 340: külvárosi új kertés villa, pince, parkett esslingent redőnyök. — 300: belváros mellett 3 sz., fürdősz., családi ház, külön kis lakás, pince összközelművek esslingeni rollók, kert. — 280: u. o. alapincézeti 2x2 sz. kertés. — 250 ezer: Dorobanti-útnál 3 lakás, 400-öt gyümölcsös — 230 ezer: Dir. CFR-nél 1x2 2x1 sz. kertés közműves. — 200 ezer: belvárosi kis ház, 6 kis szoba, összközelművek, pince. — 140 ezer: gyermekórháznál, 1x2 1x1 sz. kertés — Földek, szőlők, alkalm.

Legújabb jelentéseink:

Angol hadihajókat támadott az olasz tengeri és légi haderő a Földközi-tengeren

Róma. (Rador.) Az olasz vezérkar főhadiszállása „valahonnan Olaszországból” ismerteti a 75. számú hadszíntéri jelentést, amely a következőket tartalmazza:

„Légi egységeink a gibraltári katonai célpontokat bombázták és repülőgépeink közül egy nem tért vissza támaszpontjára. A Földközi-tenger keleti részén egy torpedónaszádunk elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót, egy tengeralattjárónk pedig egy ellenséges torpedórombolót. Egyik repülőrajunk a Földközi-tengeren bombázott egy ellenséges

hajócsoportot, amelyben számos cirkáló volt. Két cirkalót ért bombatalálat, repülőgépeink pedig sértetlenül tértek vissza kiindulási pontjaira. Keletafrikában egy angol bombavető repülőgépet löttünk le.”

Róma. (Rador.) A Stefani iroda jelentése szerint hivatalos körök közül, hogy az az angol hajócsoport, amelyet a Földközi-tengeren olasz repülőgépek támadtak meg, két egyenként 10 ezer tonnás és négy, egyenként 5000 tonnás cirkalóból állt, valamint két torpedórombolóból.

Japán diplomata véleménye a háborúról

Tokió. Mayda. Japán volt hágai nagykövete most tért vissza Európából és a tokiói sajtó képviselői előtt nyilatkozott az általános európai hadihelyzetről. A nagykövet kijelentette, hogy szerinte az angolok csak rövid ideig állhatnak még

ellen a német támadásoknak, mert a német hadseregnek megszervezése az erkölcsi erőn és a fegyvelmen alapul és így ez a hadsereg valóságosan legvészesebb.

Argentina nem ad tengeri támaszpontokat Angliának

Río de Janeiro. Leopold Meia, a havannai kongresszuson résztvevő argentin bizottság elnöke kijelentette, hogy azokkal a tárgyalásokkal kapcsolatban, amelyek Anglia részéről támaszpontok átadását célozza az USA számára, Ar-

gentina álláspontja változatlan marad. Eszerint a Malvine-szigeteknek Anglia részéről való átadása az Egyesült-Államok számára lehetetlenség, mert ezek a szigetek kizárólagosan argentin tulajdonban vannak.

Jugoszlávia felülvizsgálja külkereskedelmi összeköttetéseit

Belgrád. A Vreme arról cikkezik, hogy Jugoszláviának a legsürgősebben revízió alá kell vennie az idegen államokkal kötött gazdasági szerződéseit, mert meg kell szűnnie azoknak a különböző befolyásoknak és presszióknak, ame-

lyeket ezek a külföldi érdekcsoportok által ösztönzött megállapodások a jugoszláv gazdasági életre gyakoroltak és azt szellemében és célkitűzéseiben teljesen meghamisították.

Német légitámadás az Atlanti-Oceanon

Berlinből jelentik: Augusztus 21-én bombavető eredményel bombáztak angol kereskedelmi hajókat Írország északi és északkeleti partjain. Ezek a gőzösök élelmiszert szállítottak Amerikából Liverpoolba. Azt a tényt, hogy a német bombavető nemcsak angol vi-

zekre, hanem már az Atlanti-óceánon beljebb fekvő területekre is elhatolhatnak, hadászati szempontból igen nagy jelentőségű lesz, mert ezeket a hajókat akkor érte bombatámadás, amikor mintegy 200 kilométernyire voltak Írországtól.

Tokió „diplomáciai offenzívát” kezd

Tokióból jelentik: A japán külügyminiszter 40 táviratot küldött szét a különböző japán külképviseleti hatóságokhoz. A táviratokban a diplomaták parancsot kapnak, hogy nyomban térjenek vissza Tokióba. Ez az intézkedés azt jelenti, — beavatott japán körök szerint, — hogy nagy változások következnek be a külképviseleti személyzetben, ami

előjele egy Tokióból kijövő hatalmas diplomáciai offenzívának. Matsuko japán külügyminiszter visszahívta a japán nagyköveteket Vichyből, Ankarából, Washingtonból, Rio de Janeriből és Kairóból, ugyanakkor 19 meghatalmazott külképviseleti miniszter s több főkonzul is parancsot kapott az azonnali hazatérésre.

Anglia katonailag nem tudja megvédeni Indokínát, de az USA gazdasági vonalon megakadályozhatja Japán előretörését

London. A Daily Telegraph hongkongi jelentése szerint Decoux tengernagy, Francia-Indokína új kormányzója, Japán politikai képviselői előtt kijelentette, hogy hajlandó azokat a határozatokat végrehajtani, amelyeket a Pétain-kormány Japán javára hozott. A Pétain-kormány engedelményei a következők:

Japán légi és tengerészeti támaszpontokat létesíthet Indokína területén, a halphongi vasútvonalon át csapatokat és hadianyagokat szállíthat és végül Indokína köteles Japánnal gazdasági tekintetben is szorosan összeműködni.

Ennek a hírek hivatalos megerősítése még nem érkezett meg Angliába, de angol körök nem csánálnak titkot belőle, hogy az indokínai kérdés ilyen fordulata Londont súlyosan érinti.

Amennyiben ezek a jelentések beigazolódnak, a Távolkelet status quo-jában olyan lényeges változás áll be, amely már nemcsak Nagybritanniát, hanem az Egyesült-Államokat és a Szovjetuniót is erősen érdekli.

Arról, hogy ebben a gyorsan folyó változásban a három hatalom — Anglia, a Szovjetunió és Amerika — összeműködhessek, szó sem lehet. A burmai kérdésben sem mutatkozott jele annak, hogy e három hatalom összeműködéséről lett volna szó. Bizonyos viszont, hogy az angol haderő nem vállalhatja a szerepet, hogy Japán indokínai hatalmi állásának növekedését megakadályozza.

Lehet azonban, hogy a washingtoni kormány egyedül is képes arra, hogy Japánt minden ka-

tonai fellépés nélkül indokínai hatalmi igényében korlátozza, amennyiben

gazdasági nyomást alkalmaz és a kivételi tilalmakat még jobban megszorítják.

Az Egyesült-Államok az indokínai és a holland-indiai kérdést amerikai ügynek és érdekeltségnek tekintik, de eddig nincsenek még megbízható értesülések arról, hogy Washington ez érdekeltségének védelmében meddig hajlandó elmenni.

Olaszország jövő terveit Afrikában

Rómából jelentik: Ansaldo a „Telegrafo” című lapban az aostai hercegnek Mussolini táviratára adott válaszával foglalkozik és megállapítja, hogy

a Duce kívánsága szerint nemcsak Szomáliából kell kiűzni az angolokat, hanem az egész afrikai kontinensről.

Anglia a kanadai, indiai és ausztrálai domíniumokon kívül az afrikai birtokokat, Szudánt, Transvaalt, Rhodézát csak jelentéktelen „kézi zalognak” tekintette és ezek fejlődéséről soha nem gondoskodott, mindaddig, amíg más európai hatalmak figyelme nem terelődött Afrika felé.

Olaszország jelentette az afrikai angol birtoklás számára az első feketét, amikor Etiópia elfoglalásakor megvetette lábát ott, ahol eddig az angol korlátlan kizsákmányolás urának képzelte magát.

Berbera kikötőjének elfoglalása a második lépés, amelyet követni fog az a Duce által előírt processzus, mely Nagybritanniát eltünteti véglegesen Afrikából.

LAPZÁRTA:

(Rador-ellenlése)

BERLIN. Csütörtök késő este a birodalmi hadtengerészet újabb figyelmeztetést intézett a semleges államokhoz, felhívva őket, hogy ne bizzák magukat az angol tengernagy hivatalt által számukra kibocsátott hajózási engedélyekhez, mert a veszélyes zónákban történő szerencsétlenségekért, melyek nemcsak a hajók épségét, hanem a tengerészek életét is komolyan veszélyeztetik a birodalmi kormány semmilyen formában nem vállal felelősséget.

SZÓFIA. Ideérkezett vezető albán személynégek szerint kimondottan kedvező az az angol hiraadások, melyek Albániában olaszellenes lázadásokról beszélnek. Maga az albán lakosság háborodott fel a legnagyobb mértékben az ilyen tendenciós hiraadások miatt.

HELSINKI. A finn-orosz határtárgyalások végső akkordjaként a szovjet-orosz hatóságok a mai napon mintegy 18 kilométer hosszú és 20 kilométer széles területet visszahoztak a finnnek mint végérvényes határmódosítást és ezzel Nansjorn városa is visszakerült Finnországhoz. Minden probléma megoldódott ezzel a területvisszaadással Szovjetország és Finnország között és a megfelelő okmányok kicserélése is megtörtént a két kormány között a mai napon.

BERLIN. Mogyoróssy ezredes magyar tisztikül, döttség élén látogatást tesz a volt nyugati hadszíntéren és megtekinti a Maginot-vonalat, valamint az ottani egyéb hadászati berendezéseket.

BUCURESTI. Az igazságügyminiszter távirati rendelkezést küldött a törvényszékekhez, melyben kimondja, hogy az oroszok által megszállott területeken maradt természetes és jogi személyek Romániában maradt vagyonának kezelője kizárólag keresztény román állampolgár lehet.

SZÓFIA. Popoff bolgár külügyminiszter a szófiai olasz nagykövet után köszönetét fejezte ki a Ducenak, aki a Velencében időző bolgár titán tanulmányi bizottságát kitüntető szívélyességgel fogadta.

TOKIO. A japán külügyminiszter csütörtök délután több japán hazafias szervezettel találkozott, akikkel megbeszélte egy országsszerű megszervezendő tömegdemonstráció részleteit. Ezek a tömegmegnyilvánulások azt célozzák, hogy a nép bebizonyítsa, mennyire egyöntetűen áll a Konoye-kormány mögött a csendes-óceáni politika tekintetében. Matsuko a kül, döttségek előtt mondott beszédében hangsúlyozta, hogy a Csendes-óceán vidéke most különös fontosságot kapott, mert ott számos európai és amerikai állam érdekelve van.